

Θ ΒΙΒΛΙΟΛΟΓΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ - ΙΑΡΥΤΗΣ, ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Κ. ΚΟΛΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
Ακρωτηρίου 55 - Εύρα: Μαραγκοπούλου 5 - ΤΗΛ. 2610 341.515 - 222.392 - ΕΤΟΣ 7ο - ΣΑΒΒΑΤΟ 5 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2013 - ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 332 - ΤΙΜΗ 1 ΕΥΡΩ

Στην αιωνιότητα
ο π. Αντώνιος
Γκοτσόπουλος

Η Εξόδιος Ακολουθία
τελέσθηκε από τον
Ιερό Ναό Αγίου
Νεκταρίου Μοίρα,
την Δευτέρα 30
Σεπτεμβρίου,
χοροστατούντος του
Σεβ. Μητροπολίτου
Πατρών κ.κ.
Χρυσοστόμου

* ΣΕΛΙΔΑ 2

ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΣΤΕ ΚΛΗΤΙΧΗΣ
ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΕΤΑΓΛΩΤΤΙΣΗ
ΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
Του Κων/νου Χολέβα - σελίδα 4

Σάββατο Γ' εβδομάδος Λουκά, Λκ 5,27-32
(κλήση Ματθαίου)

Φίλος των
αμαρτωλών

Του π. Αθανασίου Σιαμάκη - σελ. 4

Ο ΑΓΙΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Του Σεβ. Μητροπολίτου Γόρτυνος και
Μεγαλοπόλεως κ.κ. Ιερεμία - σελίδα 5

"Η Τιμή των Ιερών Λειψάνων
κατά την Ορθόδοξη Ανθρωπολογία"
Του Παναγιώτου Μαρτίνη - σελίδα 7

Θέματα Εκκλησιαστικού
Τυπικού και Λειτουργικής

Του Διονυσίου Ανατολικιώτη - σελ. 13

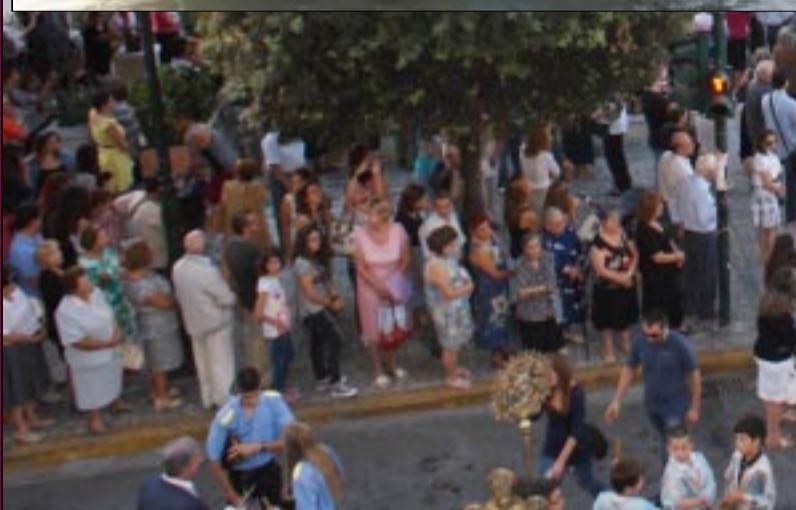
49η επέτειος Επανακομιδής της
Τιμίας Κάρας του Αγίου Ανδρέου

ΕΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙΣ
ΠΟΛΑΙΣ...

ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΠΑΤΡΩΝ κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΣΕΛΙΔΑ 16

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΕΛΙΔΕΣ 8 & 9, πλούσιο φωτορεπορτάζ στην 3η σελίδα

Εορτάζεται αύριο η 11η Επανακομιδή της
Τιμίας Κάρας της Μεγαλομάρτυρος Ειρήνης

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΕΛΙΔΑ 10

Ο εορτασμός Ιεράς Μνήμης του
Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτου

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΕΛΙΔΑ 11

Εκοιμήθη ο π. Αντώνιος Γκοτσόπουλος

Εκοιμήθη την Κυριακή 29 Σεπτεμβρίου ο 83χρονος συνταξιούχος κληρικός Πρωτοπρεσβύτερος π. Αντώνιος Γκοτσόπουλος ένας άξιος και ταπεινός διάκονος των Μυστηρίων του Θεού, πιστός τηρητής της τάξεως και των παραδόσεων της Εκκλησίας μας, όπου επί 28 έτη διηκόνησε ευόρκως και ευδοκίμως την ενορία της γεννέτειράς του, Κοιμήσεως της Θεοτόκου, στο ορεινό χωριό Μοίρα.

Επί των ημερών του, στο κέντρο του χωριού ανεγέρθη Ιερός Ναός αφιερωμένος στον Άγιο Νεκτάριο, ενώ ανακαίνισθησαν τα πάμπολλα εξωκλήσια της ενορίας.

Ο π. Αντώνιος εγεννήθη το έτος 1930 στο Μοίρα, όπου έζησε αγαπώντας όλους και αγαπώντας υπό όλων.

Πριν γίνει Ιερεύς, εργαζόταν στο εργοστάσιο ΒΕΣΟ και μαζί με την Πρεσβυτερά του ζούσαν μια ευλογημένη πνευματική ζωή με προσευχή.

Το έτος 1985 εχειροτονήθη Διάκονος και Πρεσβύτε-

ρος υπό του μακαριστού Μητροπολίτου Πατρών κυρού Νικοδήμου και εποποθετήθη στην ενορία του Μοίρα, όπου υπηρέτησε με ζήλο και αυταπάρνηση, ενδιαφερθείς για την πνευματική πρόοδο του ποιμένου του τόσο στο Μοίρα, όσο και στους γειτονικούς οικισμούς.

Ο Σεβασμιώτατος στον επικήδειο λόγο του εξήρε την προσωπικότητα του π. Αντωνίου και τον ευχαρίστησε για την προσφορά του στην τοπική μας Εκκλησία. Διεκρίνετο είπε, για την πραότητα και την ταπείνωσή του, την ευγένεια και το άδολο του χαρακτήρος του.

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρών κ.κ. Χρυσόστομος τον είχε τιμήσει με το Οφίκιο του Πρωτοπρεσβυτέρου της Ιεράς Μητροπόλεως Πατρών.

Η ταφή έγινε κατά την επιθυμία του π. Αντωνίου όπισθεν από το Ιερό Βήμα του Ναού του Αγίου Νεκταρίου. Η Εξόδιος Ακολουθία του π. Αντωνίου τελέσθηκε από τον Ιερό Ναό του Αγίου Νεκταρίου Μοίρα την Δευ-

Πρωτομηνιά προχτές. Τρίτη και η κυρά - Σούλα η γυναίκα του Αρίστου του καφετζή σερβίρισε αγιασμό πριν από τους καφέδες κατά παγίαν συνήθειά της και κατά τη συνήθειά της επίσης μας έβαλε και τις φωνές: Σα δε ντρεπεστε βρε άθεοι, αντί να πάτε πρωί - πρωί πρώτη ο μήνας σήμερα - στην εκκλησία να ανάψετε κερί, να προσευχηθείτε «σώσον ο Θεός τον λαόν σου» που πάμε κατά γκρεμού, μου έρχεστε για καφέ. Άλλη φορά θα μου φέρνετε πιστοποιητικό υπογεγραμμένο από τον παπά της ενορίας σας ότι πήγατε να πάρετε αγιασμό να ζητήσετε άφεση αμαρτιών «και όσα εν βίῳ ήμαρτον ως αγαθός και ελεήμων Θεός συγχωρητσον» αλλιώς δε σερβίρω καφέ!

Κάτι πήγε να πει ο καφετζής - θα μου διώξεις τους πελάτες - αλλά η γυναίκα του τον αγριοκοίταξε έτσι που κατάπια τη γλώσσα του!

Οικογενειακή σχεδόν η καφετέρια έτσι που και αυτή κι εμείς έχουμε το θάρρος και λέμε οτιδήποτε χωρίς παρεξήγηση. Ωστόσο η κουβέντα βρήκε το ερέθισμα που περιέμενε.

- Τι να σου κάνει ο Θεός – είπε ο Παμίνος - που να πρωτοκοιτάξει, ποιόν να πρωτοφροντίσει και ποιον να συγχωρήσει που μέχρι να πεις «ήμαρτον Κύριε» ξαναβουτιέσαι στο βούρκο. Πώς το έλεγε ο συγχωρεμένος. Θέλω ν' αγιάσω δε μ' αφήνουν. Πήρα χτες το εκκαθαριστικό της εφορίας και... έβεβαφτίστηκα. Φόροι χαράτσια για το σπίτι, αλληλεγγύη, τόκοι, πρόστιμα και δε συμμαζεύεται.

Ακόμη και για το λογγάρι με τα γαϊδουράγκαθα που είχε αφήσει ο παππούς και δεν έρουμε καλά - καλά από αρχίζει και που τελειώνει, ζητάνε φόρο.

Μέχρι να πεις Δόξα τω Θεώ πάλι Παναγιά βοήθα. Βρίσκεις άκρη;

Η κυρά - Σούλα πήρε τον καφέ της και ήρθε δίπλα μας. Δίκιο έχεις αλλά αν δεν περιμένεις από τον Θεό από πού αλλού; Οι άνθρωποι; Η πολιτική ή οι πολιτικοί; Χορτάποι όλοι τους κοροϊδεύουν με μας. Το Κράτος μια ζωή φέρει και φέρει. Μοιάζει ένα τεντωμένο χέρι που κλαίγεται: Ελείστε χριστιανοί. Ακόμη και στο νοσοκομείο να πας θέλεις 25 ευρώ για να σε δεχθούν αλλιώς θα μείνεις στο φορείο μέχρι να βρουν οι δικοί σου έχουν δεν έχουν 25 ευρώ να πληρώσουν

"ΚΑΘ' ΟΔΟΝ"
Του Σταύρου Ιντζεγιάννη
ΦΙΛΟΛΟΓΩΝΤΑΣ
ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ

δικαίωμα εισόδου. Και από την άλλη βλέπεις καθημερινά τη χλιδή μέσα στην οποία ζουν κάποιοι μεγαλόσημοι της υψηλής κοινωνίας ή κάποια νυμφίδια των μήντη. Όλοι μας έχουν απογοητεύσει εκτός από έναν τον Θεό. Μόνο Αυτός μας έμεινε ευσπλαχνικός - υπομονετικός με τις απιστίες μας - έτοιμος στο «αιτείτε και δοθήσεται, κρούσετε και ανοιγήσεται». Ξέρετε άλλη πηγή ελέους; Που να στραφείτε; Από ποιόν μπορείτε να περιμένετε κατανόση; Καθημερινά γύρω μας κάτι γκρεμίζεται. Άνθρωπο που τους βγάζαμε το καπέλο και τους χαιρετούσαμε με σεβασμό αποδεικνύονται φαύλοι. Θεσμοί που επάνω τους είχαμε στηρίξει τις ελπίδες μας για ένα καλλίτερο αύριο για τα παιδιά μας αποδεικνύονται. Ήθη που με αυτά μεγαλώσαμε ξαναγράφονται. Έθιμα και παραδόσεις θεωρούνται ξεπερασμένα και προκαλούν το γέλιο των ίδιων των παιδιών μας. Η τεχνολογία που πρωθήθηκε ως υπηρέτης του ανθρώπου απεδείχθη δυνάστης του εν πολλοίσι. Μόνη ακλόνητη και στήριγμα των δύσκολων καιρών η θρησκεία μας. Η ορθοδοξία μας. Βρείτε μου συμπλήρωσε η γυναίκα της πρωινής μας συντροφιάς ένα άλλο στήριγμα που επάνω του μπορείς να ακουμπήσεις. Και όχι μόνο, αλλά να νοιώσεις σύγουρος, να νοιώσεις δυνατός. Να νοιώσεις άτρωτος;

Η αλήθεια είναι ότι είχε πάρει φόρα και το στόμα της πήγαινε ροδάνι.

Γελάγατε προχτές - συνέχισε - ότι ξημεροβραδιάζομαι στην εκκλησία. Άλλα είναι το μόνο μέρος που ηρεμά. Εκεί στην ησυχία βρίσκω τον εαυτό μου. Ξαναβρίσκω την ελπίδα ότι πάνω από εμένα υπάρχει κάποιος που με έχει στην έγνοια του όπως και όλους τους ανθρώπους. Ότι στη δύσκολη στιγμή μου θα μπορώ να στηριχθώ επάνω του. Σαν το καράβι που ξέρει ότι εκεί στο απάνεμο λιμάνι υπάρχει σιγουριά.

Και θα έλεγε και άλλα αλλά η καφετέρια σιγά- σιγά άρχιζε να γεμίζει. Σηκώθηκε ήπιε μια τελευταία γουλιά και έκανε το σταυρό της. Κύριε των δυνάμεων μεθ' ημών γενού. Καλό μήνα - είπε και έτρεξε στον μπάγκο να βοηθήσει τον άντρα της.

Τέρα 30 Σεπτεμβρίου, χοροστατούντος του Σεβασμιώτατου Μητροπολίτου Πατρών κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, ενώ συμμετείχαν οι Πρωτοπρεσβύτεροι π. Κων/νος Γκοτσόπουλος, π. Σωτήριος Γαλάνης, π. Ανδρέας Γεωργακόπουλος, π. Χαράλαμπος Πλέγας, π. Αναστάσιος Γκοτσόπουλος, π. Ανδρέας Μιχαλόπουλος, οι Πρεσβύτε-

ροι π. Παναγιώτης Κούκας, π. Γεώργιος Γιαννακόπουλος, π. Σπυρίδων Αλεξανδρής, π. Παρασκευάς Μπούμπαλης, π. Νικόλαος Βγενόπουλος, δύο Ιερείς από την Ι.Μ. Καλαβρύτων - Αιγαλείας π. Ιωάννης Πετρόπουλος και π. Βασίλειος Πετρόπουλος και οι Διάκονοι Σεραφείμ Αργυρόπουλος και Ιωακείμ Σταματόπουλος.

* Παρευρέθησαν οι συγχωριανοί του που διαμένουν μόνιμα στο χωριό, κάτοικοι των γύρω περιοχών, καθώς, από την Πάτρα και την Αθήνα. Παρέστη ο Νομικός Σύμβουλος της Ι.Μ. Πατρών - πρώην αντιδήμαρχος Πατρέων κ. Πέτρος Ρηγάτος.

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ

ΚΩΔΙΚΟΣ
8259

Ο Εκκλησιολόγος

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ
Αλέξανδρος Κ. Κολλιόπουλος
Μαραγκούπολης 5 - Τ.Κ. 26331 - ΠΑΤΡΑ
τηλ. & FAX: 2610 / 222392 και 341515
E-mail: alexkoll@otenet.gr
& ekklisiologos@gmail.com

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
Ιδιώτες - Ελλάδα 50 ευρώ
Ευρώπη 100 ευρώ
Αμερική, Ασία, Αυστραλία, Αφρική 200 ευρώ

Μέλος της:

ΜΟΝΑСΤΗΡΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ από ΟΡΦΩΔΟΞΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ
Τραγανάς, Χυλοπίτες, Λαζανία,
Γλυκά του Κουταλιού, Μέλι, Χειροποίητα Λικέρ
Αγιορείτικες Ιαματικές Άλουφές, Κρασί,
Τσίπουρο, Μπαχαρικά, Βάτανα,
Παρβένω Ελαιολάδο, Παραδοσιακά Γλυκά,
Χειροποίητα Σαπούνια, Θσηρια

Παρασκευή Ε. Θεοδωράτου
Ερμού 90 (έναντι Λαζανού), Πάτρα - τηλ.: 2610 223869
κιν.: 6975103295, e-mail: parathed@ yahoo.gr

Φωτορεπορτάζ από τον εορτασμό της 49ης Επετείου Επανακομιδής της Τιμίας Κάρας του Αγ. Ανδρέου

Από τον Μεγάλο Εσπερινό

Από την Θεία Λειτουργία

Από τον Όρθρο

"Επίγειοι άγγελοι" στη Θεία Λειτουργία

ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΣΤΕ ΚΑΤΗΧΗΣΗ ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΕΤΑΓΛΩΤΤΙΣΗ

Το αίτημα για την αλλαγή της γλώσσας των λειτουργικών κειμένων με βρίσκει ριζικά αντίθετο. Πολλοί έγραψαν σχετικά και εξέφρασαν ουσιαστικά επιχειρήματα κατά των καινοτομιών που άκριτα ζητούνται από ορισμένους. Θα εξηγήσω την αντίθεσή μου στη μεταγλωττιση (δεν χρησιμοποιώντας όρο μετάφραση, διότι προκειται για διαφορετικές μορφές της ίδιας γλώσσας) και θα ήθελα να μείνω λίγο περισσότερο στο επιχείρημα των «καινοτόμων» ότι δήθεν θα φέρουμε τους νέους στην Εκκλησία αν χρησιμοποιηθεί επισήμως η απλή νεοελληνική στη Θεία Λειτουργία και γενικά στις Ακολουθίες και στην υμνογραφία.

Πρώτον: Θυμίζω ότι ο μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος πειραματίσθηκε επί ένα έτος στο θέμα αυτό. Δηλαδή επί ένα χρόνο ο Απόστολος και το Ευαγγέλιο διαβάζονταν στους Ναούς

Κωνσταντίνος Χολέβας - Πολιτικός Επιστήμων

της Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών και στο πρωτότυπο και στη νεοελληνική απόδοση από το Εκλογάδιον. Ο ίδιος διεπιστώσε ότι δεν υπήρξε αυξημένη προσέλευση των νέων αγοριών και κοριτσιών και τελικά κατήργησε τον πειραματισμό. Άλλα είναι τα εμπόδια για τη μειωμένη προσέλευση νέων και όχι η γλώσσα.

Δεύτερον: Ο νέος και η νέα θέλουν πρωτίστως ζεστασιά ψυχής, ενδιαφέρον, αγάπη. Αν ο εφημέριος, ο πνευματικός, ο κάθε κληρικός ή και ο κατηχητής τους προσεγγίσουν με ειλικρίνεια τότε θα ξεπερασθούν τα οποιαδήποτε γλωσσικά προβλήματα. Σε ενορίες που έχω δει στην Ελλάδα και στην Κύπρο, όταν υπάρχουν κληρικοί με αγάπη για τη νεότητα εκεί γεμίζουν οι ναοί από εφήβους και κορίτσια ακόμη και στις αγρυπνίες. Η παραδοσιακή γλώσσα και η βυζαντινή Υμνογραφία έλκουν τους νέους μας αν κάποιος είναι κοντά τους και τους βοηθεί να καταλάβουν. Τα παιδιά, τα οποία από μικρά εκκλησίαζονται και κυρίως εκείνα που πηγαίνουν κοντά στους φάλτες και μαθητεύουν δεν έχουν κανένα πρόβλημα γλωσσικής κατανοήσεως. Αντιθέτως τα παιδιά που μεγαλώνουν μακριά από τον Ναό θα έχουν μονίμως πρόβλημα κατανοήσεως έστω κι αν «μεταφρασθούν» τα λειτουργικά κείμενα.

Τρίτον: Πιστεύω ότι το πρόβλημα για τους νέους είναι κυρίως η ελλιπής κατήχησή τους στα δόγματα και στις αλήθειες της Ορθοδόξου Πίστεως. Κι αν ακόμη αποδώσουμε «Τα Σα εκ των Σων» και πούμε «τα δικά Σου από τα δικά Σου» τι θα καταλάβει ο ακατήχητος; Ποια δικά Σου; Σε ποιόν αναφερόμαστε και γιατί; Ομοίως αν ακούσει ο νέος τη φράση «Ευλογημένη η Βασιλεία του Πατέρα» αντί «Ευλογημένη η Βασιλεία του Πατρός» ποια η διαφορά; Το πρόβλημά του παραμένει είτε ακούσει την παραδοσιακή ελληνική του Ιω. Χρυσόστομου και του Μ. Βασι-

λείου είτε ακούσει τη σύγχρονη ελληνική. Το τι εννοούμε «Βασιλεία του Θεού» είναι το ζητούμενο και τα τυχόν κενά κατανοήσεως δεν οφείλονται στη γλωσσική μορφή, αλλά στην κατάτηξη που γίνεται πλημμελώς ή δεν γίνεται διόλου στον Ναό, στο σπίτι και στο σχολείο.

Τέταρτον: Η γλωσσική πενία πολλών νέων έχει φθάσει σε τέτοιο βαθμό που ακόμη και μία δόκιμη νεοελληνική (ευπρεπή και όχι ακραία) δεν την καταλαβαίνουν πλήρως. Άρα διαρκώς θα υπάρχει το αίτημα και νέας μεταγλωττίσεως στο όνομα της καλύτερης κατανοήσεως. Θα προκληθεί σύγχυση και ανταγωνισμός μεταξύ διαφόρων νεοελληνικών αποδόσεων που θα διαφημίζονται, άλλη μεν ως πιο συντροφική, άλλη ως πιο προοδευτική κ.λπ.

Όμως η Εκκλησία πρέπει να λειτουργεί παιδευτικά και μορφωτικά. Δεν θα υποβιβάσουμε την ιερότητα της Θείας Λειτουργίας στο όνομα του λαϊκισμού και της δήθεν προσεγγίσεως των νέων. Άλλα θα προσπαθήσουμε να αναβιβάσουμε το γλωσσικό επίπεδο των παιδιών μας μέσω και της Θείας Λειτουργίας, αλλά και με άλλους τρόπους. Παραμένει πάντα η θεμελιώδης αρχή ότι η συμμετοχή στη λατρευτική ζωή είναι για τον Ορθόδοξο Χριστιανό μία βιωματική και όχι ορθολογιστική προσέγγιση.

Πέμπτον: Γράφουν κάποιοι ότι ο Κύριλλος και ο Μεθόδιος βοήθησαν τους σλαβικούς λαούς να αποκτήσουν λειτουργικά κείμενα στη γλώσσα τους, διότι δεν καταλάβαιναν τα ελληνικά. Σύμφωνοι, αλλά για τους Σλάβους πράγματι η βιζαντινή ελληνική ήταν ξένη γλώσσα. Ενώ για τα ελληνόπουλα η λειτουργική και υμνογραφική μας γλώσσα ΔΕΝ είναι ξένη γλώσσα. Είναι απλώς μια παλαιότερη μορφή της δικής τους γλώσσας. Πώς γίνεται όλα τα νέα παιδιά μας, αγόρια και κορίτσια, να μαθαίνουν άριστα μία και δύο ξένες γλώσσες και από την άλλη πλευρά να τα θεωρούμε ανίκανα να μάθουν τις ελληνικότατες 100-200 λέξεις που πιθανόν να τους δυσκολεύουν μέσα στα εκκλησιαστικά κείμενα; Άλλωστε όσοι τελείωναν μέχρι το 1980 το Εξατάξιο Γυμνάσιο είχαν διδαχθεί επί 6 χρόνια Αρχαία Ελληνικά σε επίπεδο ικανοποιητικό ώστε να κατανοούν την Καινή Διαθήκη στο πρωτότυπο. Και εν πάσῃ περιπτώσει αν το σημερινό σχολείο αφήνει γλωσσικά κενά ας βελτιώσουμε την ελληνομάθεια στο σχολείο. Όχι να μεταφέρουμε το πρόβλημα μέσα στην Εκκλησία!

Έκτον: Οι Πατέρες της Εκκλησίας, που συνέταξαν τη Θεία Λειτουργία, όπως ο Μέγας Βασίλειος και ο Ιωάννης

ο Χρυσόστομος, σκοπίμως χρησιμοποίησαν μία απτικίζουσα μορφή της ελληνικής και όχι την καθομιλουμένη της εποχής τους. Οι θεόπινευστοι αυτοί άνδρες ήθελαν για λόγους ειρηνοπρεπείας να διαφοροποιείται η γλώσσα της επικοινωνίας μας με τον Θεό από τη γλώσσα, την οποία χρησιμοποιούμε στις καθημερινές μας συζητήσεις και συναλλαγές. Άραγε οι οπαδοί της μεταγλωττισμένης Θείας Λειτουργίας πιστεύουν ότι είναι θεόπινευστοι και μπορούν να καταργήσουν ή να διορθώσουν τους Πατέρες του 4ου αιώνος;

Έβδομον. Στη γλώσσα της Εκκλησίας μας δεν ενοχλούν ορισμένες ποιητικές αναφορές και παρομοιώσεις εμπνευσμένων υμνογράφων. Επί παραδείγματι στον Ακάθιστο Ύμνο η Θεοτόκος τιμάται ως «δάμαλις τον μόσχον τη τεκούσα». Όμως αν πούμε στη δημοτική «αγελάδα που γέννησε το μοσχαράκι», τότε θα σχηματισθεί η εντύπωση ότι προσβάλλουμε και δεν τιμούμε την Παναγία μας. Έχει η λειτουργική γλώσσα την χάρι της και αυτή η χάρις χάνεται με τη μεταγλωττιση. Άλλωστε οι Ιταλοί έχουν μία παροιμία, η οποία λέγει: Tradutore – traditore. Δηλαδή ο μεταφραστής είναι προδότης, όσο καλή και να είναι η μετάφραση προδίδει, δεν αποδίδει πιστά το πρωτότυπο.

Όγδοον. Ακούσαμε προσφάτως και το πρωτάκουστο. Σε θεολογικό περιοδικό κατετέθη η πρόταση να γίνει δημοσκόπηση σε συγκεκριμένη εκκλησιαστική επαρχία για να φανεί η άποψη των πιστών περί μεταγλωττίσεως ή μη της Θείας Λειτουργίας και της Υμνογραφίας. Ήμαρτον! Τί άλλο θα ακούσουμε; Μήπως το επόμενο αίτημα θα είναι να διενεργήσει η Ιερά Μητρόπολης δημοσκόπηση ή και δημοψήφισμα με το ερώτημα αν υπάρχει Θεός; Τα της τελέσεων της Θείας Λατρείας είναι πολύ σοβαρά ζητήματα και αποφασίζονται με Συνοδικές Αποφάσεις και όχι με προσωπικές πρωτοβουλίες, έστω και αν αυτές προέρχονται από αξιοσέβαστα πρόσωπα.

Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, ο οποίος ευλόγησε την Ήπειρο με τη διδασκαλία του και με τον μαρτυρικό του θάνατο, τόνιζε ότι «Ψυχή και Χριστός σάς χρειάζονται!» Και προσέθετε: «Να έχετε στο χωριό σας σχολείον ελληνικόν, διότι και η Εκκλησία μας είναι εις την ελληνικήν!» Αν και υπήρχε μεγάλη αμάθεια στην εποχή του εν τούτοις ουδέποτε πρότεινε τη μεταγλωττιση των Λειτουργικών κειμένων. Το 2014 συμπληρώνονται 300 χρόνια από τη γέννηση του. Ας διδαχθούμε από τις παρακαταθήκες του!

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2013 Κ.Χ.

Φίλος των αμαρτωλών

Σάββατο Γ' εβδομάδος Λουκά,
Λκ 5,27-32 (κλήση Ματθαίου)

Ο Κύριος αρχίζοντας δημόσια το κηρυκτικό του έργο, ως γνωστόν, κατάρτισε τον κύκλο των δώδεκα μαθητών του. Εδώ περιγράφεται ενός απ' αυτούς, του Ματθαίου ή Λευΐ, που ήταν τελώνης.

Αφού χάρισε την υγεία σ' έναν παράλυτο στην Καπερναούμ, έκανε κάποιον περίπατο προς τη θάλασσα της Τιβεριάδος, ακολουθούμενος από τουν ενθουσιασμένο λάό, στον οποίο πάντα δέδασκε τα θεία λόγια του.

Όπως κάθε κίνησή του είχε το σκοπό της, έτσι και ο περιπάτος του αυτός είχε το δικό του, όπως θα φανεί σε λίγο. Τίποτε το τυχαίο στη ζωή του Κυρίου. Περνώντας από την παραλίμνια οδό είδε το Ματθαίο, γιο του Αλφαίου να κάθεται στο τελωνείο και του λέει·

- Ακολούθα με. Κι εκείνος στηκώθηκε αμέσως και τον ακολούθησε.

Προφανώς ο Ματθαίος ήταν εσωτερικά προετοιμασμένος. Είχε ακούσει για τον Ιησού και καλλιεργούσε την επιθυμία να τον γνωρίσει και προσωπικά. Και ο καρδιογνώστης του έδωσε αυτήν την ευκαιρία, με το που πέρασε έξω από το γραφείο του. Έκανε και κά

Ο ΑΓΙΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΤΟΥ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γόρτυνος
και Μεγαλοπόλεως κ.κ. Ιερεμία

1. Στην συνέχεια των πατερικών μας κηρυγμάτων, αδελφοί χριστιανοί, έτσι, κατά χρονολογική σειρά, όπως προχωρούμε, σήμερα θα σας μιλήσω για τον άγιο Διονύσιο, τον Επίσκοπο Αλεξανδρείας. Πρόκειται για μεγάλο θεολόγο και Πατέρα της Εκκλησίας. Ο Ευσέβιος Καισαρείας τον ονομάζει «Μέγα» και ο άγιος Αθανάσιος τον ονομάζει «διδάσκαλο της Εκκλησίας». Τον εορτάζουμε ως άγιο στις 3 Οκτωβρίου. Στο ολιγόλεπτο κήρυγμά μας δεν μπορούμε βέβαια να πούμε πολλά, γι' αυτό θα σας πω ολίγα, τα πιο χαρακτηριστικά για τον Πατέρα αυτόν. Το πότε ακριβώς γεννήθηκε δεν το γνωρίζουμε. Γενικά λέγουμε ότι είναι Πατέρας του Ζου αι. Καταγόταν από ειδωλολατρική Αλεξανδρινή οικογένεια και, όπως φαίνεται, έλαβε από νεαρός μεγάλη μόρφωση φιλολογική και φιλοσοφική. Ήταν ειδωλολάτρης, όπως είπαμε, αλλά δεν αναπαυόταν η ψυχή του στην πλάνη της ειδωλολατρίας. Αναζητούσε την αλήθεια. Στην αναζήτησή του αυτή βοηθήθηκε πολύ από τον Ωριγένη, στον οποίο και μαθήτευσε. Όπως ομολογεί ο ίδιος ο Διονύσιος σε κάποια του επιστολή, διάβαζε πολύ την Αγία Γραφή και η μελέτη του τού έγινε «άιτιον της πίστεως». Βαπτίστηκε και μάλιστα έγινε Επίσκοπος στην Αλεξανδρεία περίπου το 250 μ.Χ. Τότε όμως ξέσπασε ο μεγάλος διωγμός του Δεκίου εναντίον των χριστιανών. Άλλα και λίγο αργότερα έχουμε και άλλον διωγμό κατά των χριστιανών, τον διωγμό του Ουαλεριανού. Στον διωγμό αυτόν ο άγιος Επίσκοπος Διονύσιος εξορίστηκε σε ένα ερημωμένο χωριό, που βρίσκεται σε τραχείς τόπους και ταλαιπωρήθηκε πολύ στην εξορία του εκείνη. Οταν όμως έπαυσε ο διωγμός και ήλθε η ειρήνη, ο Διονύσιος ξαναήρθε στην Αλεξανδρεία για να ποιμάνει την ποιμήν του. Άλλα μετά από λίγο έπεισε στην επαρχία της Αλεξανδρείας φοβερή θανατική αρρώστια και κάθε ημέρα πέθαιναν πολλοί. Όπως μας λέγει μια ιστορική πληροφορία δεν υπήρχε σπίτι που να μην είχε πεθαίνεν. Άλλα ο γεμάτος αγάπη και σεβάσμιος Επίσκοπος Διονύσιος ενθάρρυνε τους θλιμμένους και δοκιμαζομένους χριστιανούς και περιέθαλπε τους ασθενείς και τους φτωχούς και φρόντιζε για την ταφή των αμετρήτων θυμάτων. Μάλιστα την φιλανθρωπία του αυτή την έδειξε με τον ίδιο τρόπο και στους ειδωλολάτρες, πράγμα που τους έκανε να ελκυσθούν στην χριστιανική πίστη και να βαπτιστούν.

2. Όπως είπαμε, ο άγιος Διονύσιος ήταν μεγάλος θεολόγος. Στην εποχή του υπήρχαν φλέγοντα θεολο-

γικά προβλήματα, όμοια σχεδόν με εκείνα που είδαμε στην εποχή του αγίου Κυπριανού Καρχηδόνος. Αυτό που παραπρούμε στον άγιο Διονύσιο είναι ότι στα προβλήματα της εποχής του προχώρησε περισσότερο από τον Κυπριανό και συμπεριφερόταν με έναν ευγενικό τρόπο για να διατηρείται η ειρήνη στην Εκκλησία. Γιατί, έλεγε, «παν ο, πιούν παθείν υπέρ του μη διακόψαι την Εκκλησίαν του Θεού». Να προτιμούμε δηλαδή και να αδικηθούμε ακόμη, αλλά να μη δημιουργούμε σχίσμα στην Εκκλησία του Θεού. Είπα προηγουμένως ότι προχώρησε περισσότερο στην θεολογία από τον Κυπριανό. Για παράδειγμα: Ο άγιος Κυπριανός ορθότατα υποστήριζε ότι το βάπτισμα των αιρετικών είναι άκυρο και έλεγε γενικά ότι πρέπει να βαπτίζονται όσοι έρχονται από την αίρεση στην Ορθόδοξη πίστη. Ο άγιος Διονύσιος όμως ο Αλεξανδρείας έκανε διάκριση μεταξύ αιρετικών και σχισματικών. Και έλεγε: Οι αιρετικοί, ερχόμενοι στην Ορθόδοξη πίστη, πρέπει να βαπτίζονται: οι σχισματικοί όμως γίνονται δεκτοί στην Εκκλησία με την επίθεση των χειρών. Ας ξέρουμε όμως εμείς ότι οι Παπικοί είναι καθαρά αιρετικοί και όχι σχισματικοί.

3. Ο άγιος Διονύσιος Αλεξανδρείας, για τον οποίο μιλάμε, είπε και μερικές εκφράσεις, οι οποίες είναι λανθασμένες. Πώς εξηγείται αυτό; Ακούστε, χριστιανοί μου: Τότε δεν είχε ακόμη διατυπωθεί η πίστη, όπως την έχουμε εμείς σήμερα στο «Πιστεύω» μας. Δεν είχε γίνει ακόμη ούτε η Α' Οικουμενική Σύνοδος. Είμαστε στην εποχή πριν από τον Μέγα Αθανάσιο. Έτσι ο άγιος Διονύσιος, για να πολεμήσει την αιρετική διδασκαλία του Σαβελλίου, που δεν παραδέχόταν τα τρία Πρόσωπα, ώστε να μην φαίνονται ομοούσια. Άλλα ο άγιος, όταν είδε ότι σκανδάλισαν μερικούς οι εκφράσεις του, αμέσως με επιστολή του δήλωσε ότι δέχεται αυτό που κηρύπτει η Εκκλησία: ότι δηλαδή ο Θεός μας είναι τρία Πρόσωπα, διακρινόμενα το ένα από το άλλο, ο Πατέρας, ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα, αλλά και τα τρία Πρόσωπα είναι Θεός το καθένα.

4. Θα σας πω τέλος, χριστιανοί μου, και ένα άλλο για τον άγιο Διονύσιο. Θα πρέπει όμως να δικαιολογήσουμε και αυτό στον άγιο, για τον ίδιο λόγο, γιατί δεν είχε ανακύψει άλλοτε το θέμα για το οποίο θα σας πω. Ακούστε: Στα χρόνια του άγιου Διονύσιου ήταν ένας Επίσκοπος Αιγύπτου ονόματι Νέπως. Αυτός είχε ερμηνεύσει κατά

γράμμα το 20ο κεφάλαιο της Αποκαλύψεως, που μιλάει για την χιλιετή βασιλεία του Χριστού στην γη. Η ερμηνεία βέβαια αυτή που έδινε ο Νέπως ήταν λανθασμένη. Την λανθασμένη αυτή και αιρετική ερμηνεία του Νέπωτος περί χιλιετούς βασιλείας του Χριστού επί της γης την διαλαλούν οι σημερινοί Ψευδομάρτυρες του Ιεχωβά και γι? αυτό καλούνται «Χιλιαστές». Ο άγιος Διονύσιος ορθώς και ορθότατα πολέμησε τον αιρετικό Νέπωτα, έγραψε ειδικό έργο γι' αυτόν (το «Περί Επαγγελιών»), στο οποίο εξηγεί σωστά και ορθόδοξα το νόημα της υπεσχημένης χιλιετούς βασιλείας του Χριστού. Θα μιλήσουμε άλλοτε γι' αυτό. Στον πόλεμό του όμως αυτόν ο άγιος Διονύσιος εναντίον του Νέπωτος γράφει ότι η Αποκάλυψη δεν είναι έργο του Ευαγγελιστού Ιωάννου, αλλά κάποιου άλλου Ιωάννου, τον οποίο όμως λέγει ότι δέχεται ως θεόπνευμα. Είναι όμως, χριστιανοί μου, και δυνατό το επιχείρημα του άγιου Διονύσιου σ' αυτό που λέγει. Ο άγιος Διονύσιος βλέπει ότι άλλο ύφος και άλλο λεκτικό ιδίωμα έχει το κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο, που είναι γνήσιο έργο του Ευαγγελιστού, και άλλο είναι το λεκτικό ιδίωμα της Αποκαλύψεως. Και γι' αυτό υπεστήριξε άλλον συγγραφέα της Αποκαλύψεως. Αυτό βέβαια είναι μιά λανθασμένη αντίληψη, την οποία όμως λέγουν και σήμερα μερικοί. Η ερμηνεία, που μπορεί να δοθεί στο θέμα που θίγει ο άγιος Διονύσιος είναι η εξής: Η Αποκάλυψη του Ιωάννου είναι το πρώτο έργο του Ευαγγελιστού. Το έγραψε στην νεαρά του ηλικία. Τότε όμως δεν εγνώριζε καλά την Ελληνική γλώσσα, γιατί ήταν Εβραίος στην καταγωγή. Έτσι λοιπόν η Αποκάλυψη έχει εβραϊσμούς και δεν έχει σε μερικά σημεία σωστό Ελληνικό γλωσσικό ιδίωμα. Το κατά Ιωάννην όμως Ευαγγέλιο το έγραψε ο Ευαγγελιστής σε μεγάλη του ηλικία. Ο Εβραίος τότε είχε μάθει τέλεια την Ελληνική. Έτσι εξηγούνται οι γλωσσικές διαφορές των δύο κειμένων, της Αποκαλύψεως και του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου. Η Αποκάλυψη του Ιωάννου είναι έργο του αποστόλου και Ευαγγελιστού Ιωάννου του Θεολόγου, όπως έτσι δέχεται η Εκκλησία μας.

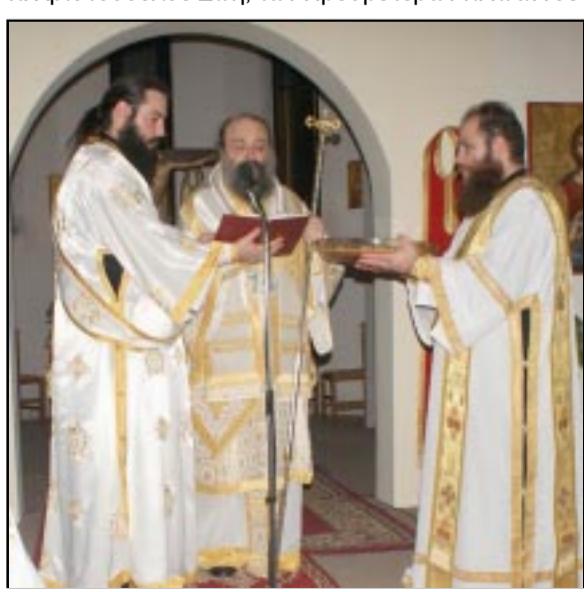
**Με πολλές ευχές,
† Ο Μητροπολίτης Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως
Ιερεμίας**

Εορτάσθηκε Πανδήμως η Παναγία η Γοργούπηκοος

Με την ευλογία της Θεομήτορος και ιδιαίτερα με την προστασία της Παναγίας της Γοργούπηκοος, ξεκίνησε ο μήνας Οκτώβριος για την Αγία μας Εκκλησία.

Σε πολές από τις ενορίες της Ιεράς Μητροπόλεως των Πατρών εορτάσθηκε πανδήμως η Παναγία η Γοργούπηκοος με την συμμετοχή πολλών πιστών χριστιανών και ευλογημένων προσκυνητών, που επικαλούνται πάντοτε την χάρη και την ευλογία της Παναγίας και της σεπτής εικόνος Της.

Στον Ιερό Να της Αγίας Μαρίνης Πατρών τελέσθηκε Ιερά Αγυρτινία μέσα σε κατάνυξη, προεξάρχοντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρών κ.κ. Χρυσοστόμου και συλλειτουργών του Αρχιμανδρίτου π. Χριστοδούλου Ζώη, των Πρεσβυτέρων π. Ιωάννου

Κόλλυβα στην Υπεραγία Θεοτόκο προσφέρθησαν στο τέλος της Θείας Λειτουργίας

Δροσόπουλου, π. Παναγιώτου Θωμά, π. Γεωργίου Τζεφριού και των Διακόνων, Σεραφείμ Αργυρόπουλου, Ιωακήμ Σταματόπουλου, Ιωσήφ Μήλια και Κων/νου Τσαγγάρη.

Λόγω της σφιδρής κακοκαιρίας που επικρατούσε την ώρα της Ιεράς Ακολουθίας, ο Σεβασμιωτάτος ήτοι ολιγόλογος και κάλεσε τους πιστούς να επικαλούνται με καθαρότητα και ευγένεια ψυχής την Υπεραγία Θεοτόκο, να

σέβονται και να τιμούν το ιερό πρόσωπό της.

Αρκετοί ήσαν οι ευλαβείς προσκυνητές, που έσπευσαν να προσκυνήσουν την ιερά και αγία εικόνα της Γοργούπηκοος, ώστε να λάβουν πλουσία την ευλ

Η διαφθορά στο επίκεντρο της εορτής των Νομικών Βόλου

Εορτάστηκε στο Βόλο (3/10) η μνήμη του Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτου, Προστάτη των Νομικών, από την Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος και τον Δικηγορικό Σύλλογο Βόλου. Στον Μητροπολιτικό Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Βόλου τελέστηκε ο Μέγας Εσπερινός χοροστατούντος του Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ιγνατίου.

Ακολούθησε εορταστική εκδήλωση στο Πνευματικό Κέντρο της Ιεράς Μητροπόλεως την οποία χαρέτησε ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Βόλου κ. **Αναστάσιος Βολιώτης**.

Πρώτος ομιλητής ήταν ο Αντεισαγγελέας Εφετών Θεσσαλονίκης κ. **Βασίλειος Φλωρίδης**, ο οποίος αναφέρθηκε στα αίτια του φαινομένου της διαφθοράς, το οποίο έρχεται σε ευθεία αντίθεση, όπως είπε, με το συνταγματικά κατοχυρωμένο κράτος δικαίου, το οποίο συνίσταται στο σύνολο των θεσμών, δηλαδή των νόμων, που έχουν θεσπιστεί για την προστασία του δημοσίου

συμφέροντος.
Αφού επισήμανε ότι στην Ελλάδα η διαφθορά κάθε χρόνο αυξάνεται αντί να μειώνεται, με αποτέλεσμα η χώρα μας να βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις αξιολόγησης παγκόσμιων οργανισμών, επισήμανε ότι η Ελλάδα από της συστάσεως της μέχρι και σήμερα δανείστηκε τεράστια κονδύλια, τα οποία δεν κατέληξαν στην εξυπέρτηση της ανάπτυξης αλλά στις τσέπες διεφθαρμένων πολιτικών και δημοσίων λειτουργών.

Ος πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα κατονόμασε τα σάσα συνέβησαν τα τελευταία προ της οικονομικής κρίσης έπειτα στο χώρο της υγείας, όπου η ιατρική και η φαρμακευτική δαπάνη σχεδόν διπλασιάστηκαν.

Ως αίτια της διαφθοράς ανέφερε το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των δημόσιων υπαλλήλων και του ελληνικού λαού, την ατμωροτσία, την ύπαρξη πολλών ελεγκτικών φορέων, των οποίων οι αρμοδιότητες συμπλέκονται και αλληλεπικαλύπτονται, την έλλειψη συνεννόησης

μεταξύ των φορέων αυτών, τη διαπλοκή με την πολιτική και την αναξιοκρατία.

Κατέληξε λέγοντας ότι το πολιτικό σύστημα και η δημόσια διοίκηση χρειάζονται νέους και έντιμους πολιτικούς και δημόσιους λειτουργούς.

Από την πλευρά του ο δεύτερος ομιλητής κ. **Χρήστος Δετσαρίδης**, Επίκουρος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, επισήμανε ότι το φαινόμενο της διαφθοράς δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο στα στενά πλαίσια του ποινικού και του πειθαρχικού δικαίου, αλλά απαιτείται η δημιουργία και δραστηριοποίηση εσωτερικών διοικητικών οργάνων ελέγχου, τα οποία θα ελέγχουν τις διοικητικές πράξεις που προκειται να εκδοθούν. Έτσι ο επιτρόκος υπάλληλος δεν θα πιστεύει, όπως συμβαίνει σήμερα, ότι η πράξη την οποία επιμελείται, οπωσδήποτε θα εκδοθεί και θα εφαρμοστεί, ενώ ουδέποτε θα ελεγχθεί.

Προσέθεσε στα αίτια της διαφθοράς την ανάγκη αυτοκριτικής της ποινικής διοικητικής και των εκκλησιαστικών προσώπων, σημειώνοντας μεταξύ άλλων και τα εξής: «Δεν ομιλώ πρώτη φορά για την ανάγκη αυτοκριτικής, το έχω κάνει ενώπιον της Ιεραρχίας και μπροστά στους ιερείς μου. Βιώνοντας όλη αυτή την κρίση αναλαμβάνων προσωπικά τις ευθύνες, ως ποιμένας, ότι δεν μπορέσαμε να δημιουργήσουμε το ορθόδοξο ήθος, όπως το ονομάζουμε εμείς στην Εκκλησία. Αναρωτέμαι που είναι η ορθοδοξία στην πράξη; Αποτέλεσμα αυτής της απώλειας είναι η καχυποψία. Πλέον δεν εμπιστεύεται κανένας κανέναν. Και αυτό είναι θάνατος. Όταν χάσω την εμπιστοσύνη μου, χάων το πρόσωπο. Έχουμε χάσει το πρόσωπό μας. Γίναμε απλώς άτομα. Όλα για μένα είναι θέμα ήθους... Με πολύ μετάνοια χρησιμοποιώ λέξεις θεολογικές και εκκλησιαστικές, με μετάνοια ημών των ιδίων πρώτα - πρώτα. Γιατί μας έλειψαν τα παρα-

διαφθοράς το γεγονός της πολυνομίας, της έλλειψης κωδικοποίησης των νόμων και της ασφαρύς νομοθέτησης, καθώς τις περισσότερες φορές η εφαρμογή ενός νόμου απαιτεί την έκδοση πολλών ερμηνευτικών εγκυκλίων.

Κατέληξε λέγοντας ότι παρόλα τα προβλήματα δεν πρέπει να είμαστε απαισιόδοξοι αλλά να προσπαθούμε πάντοτε για το καλύτερο.

Την εκδήλωση έκλεισε ο Σεβ. Μητροπολίτης κ. Ιγνάτιος, ο οποίος επεσήμανε την ανάγκη αυτοκριτικής μερόπων όλων όσοι ασκούν θεσμικό ρόλο στην πατρίδα μας. Δεν απέφυγε δε να τονίσει και την ανάγκη αυτοκριτικής και των εκκλησιαστικών προσώπων, σημειώνοντας μεταξύ άλλων και τα εξής: «Δεν ομιλώ πρώτη φορά για την ανάγκη αυτοκριτικής, το έχω κάνει ενώπιον της Ιεραρχίας και μπροστά στους ιερείς μου. Βιώνοντας όλη αυτή την κρίση αναλαμβάνων προσωπικά τις ευθύνες, ως ποιμένας, ότι δεν μπορέσαμε να δημιουργήσουμε το ορθόδοξο ήθος, όπως το ονομάζουμε εμείς στην Εκκλησία. Αναρωτέμαι που είναι η ορθοδοξία στην πράξη; Αποτέλεσμα αυτής της απώλειας είναι η καχυποψία. Πλέον δεν εμπιστεύεται κανένας κανέναν. Και αυτό είναι θάνατος. Όταν χάσω την εμπιστοσύνη μου, χάων το πρόσωπο. Έχουμε χάσει το πρόσωπό μας. Γίναμε απλώς άτομα. Όλα για μένα είναι θέμα ήθους... Με πολύ μετάνοια χρησιμοποιώ λέξεις θεολογικές και εκκλησιαστικές, με μετάνοια ημών των ιδίων πρώτα - πρώτα. Γιατί μας έλειψαν τα παρα-

δείγματα. Και όταν αυτά λείπουν τις ευθύνη μπορείς να ζητήσεις από τον έφηβο, το παιδί, το νέο που βρίσκεται μπροστά στο φάσμα της ανεργίας. Είναι λυπηρό ότι αξιοποίησαν κάποιοι την κρίση ως άλλοθι για να φέρουν στην πατρίδα μας μία κατάσταση που δεν υπήρχε σαν ιδεολογία και σαν πράξη. Διότι ως Έλληνες μπορούσαμε να κοινωνήσουμε με πολιτισμούς και ως ορθόδοξοι σερβόμασταν το πρόσωπο του άλλου ως ζωτανή εικόνα του Θεού». «Και επεδί άπευθυνόμαι σε ανθρώπους που ξέρουν και πονάν αυτό τον τόπο εγώ σας καλώ όλους να συστρατευθούμε για να κρα-

Γραφικές Τέχνες "ΒΟΛΛΙΟΠΟΥΛΟΣ"

Εκτυπώσεις και σε ψηφιακή μορφή με υψηλή ευκρίνεια ανεξαρτήτως ποσότητος εντύπων

Αναλαμβάνουμε την δημιουργία και εκτύπωση: Σε βιβλία, εφημερίδες, αφίσσες, φακέλους, φυλλάδια, προσκλήσεις γάμου - βαπτίσεως κ.α.

* Μονοχρωμίες, διχρωμίες, τετραχρωμίες

ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ 55 ΠΑΤΡΑ - ΤΗΛ.: 2610/34.1515 - 6942 507002

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΘΕΟΛΟΓΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΑΤΡΩΝ**

**ΔΙΗΜΕΡΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΒΟΛΟ - ΠΗΛΙΟ
12-13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ**

Το Παράρτημα των εν Πάτραις της Πανελλήνιας Ενώσεως Θεολόγων, διοργανώνει διήμερη εκδρομή στις 12 και 13 Οκτωβρίου 2013, στο Βόλο - Πήλιο.

Μεταξύ των άλλων οι εκδρομείς θα έχουν τη δυνατότητα να επισκεφθούν την Γυναικεία Ιερά Μονή της Παναγίας Κάτω Ξένιας, την Ιερά Μονή Παναγίας Οδηγήτριας στην Μακρινίτσα, το Χιονοδρομικό Πηλίου κ.α.

ΤΙΜΗ ΚΑΤ' ΑΤΟΜΟ 75 ΕΥΡΩ

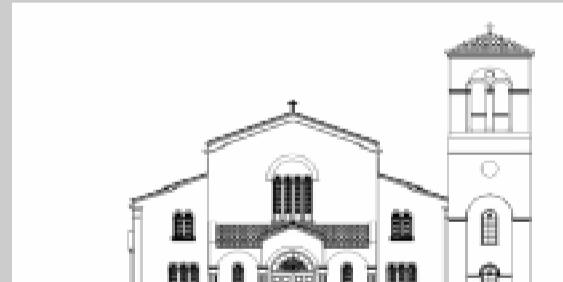
Δηλώσεις συμμετοχής στην πρόεδρο του Συλλόγου κα Κόρδα Δήμητρα έως 30/09/2013. Τηλ. επικοινωνίας 2610 337347 - 6980258110

Προκαταβολή 40 ευρώ 4/10/2013 στα γραφεία του συλλόγου.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

**Σύλλογος Φίλων Ανεγέρσεως
Ιερού Ναού Αγίου Αλεξίου,
περιοχής Φιλοθέης Οβρυάς**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Με τις ευχές και τις ευλογίες του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρών κ.κ. Χρυσοστόμου, στην περιοχή Φιλοθέης Οβρυάς θα αναγερθεί περικαλλής Ιερός Ναός αφιερωμένος στον Άγιο Αλέξιο.

Για τον λόγο αυτό συνεπήθη ο Σύλλογος Φίλων Ανεγέρσεως του παραπάνω Ναού. Ο Σεβασμιώτατος, ορίσε ως υπεύθυνο της ανεγέρσεως τον Πρεσβύτερο π. Παναγιώτη Θωμά (προϊστάμενο του Ιερού Ναού Αγίας Μαρίνης Πατρών).

Όσοι επιθυμούν και δύνανται, να ενισχύσουν υλικά το φιλόθεο αυτό έργο, ώστε να δοξάζεται και να υμνολογείται το όνομα του Πανάγαθου Θεού, μπορούν να καταθέτουν χρηματικό ποσό στον παρακάτω Τραπέζικο Λογαριασμό της Εθνικής Τραπέζης: 226/296201-25.

* ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΑ ΤΗΛ.: 2610.526675-
2610.521885

ΜΙΚΡΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ
Επενδύστε στην ηλεκτρονική παραγωγή! www.tigrasartikleiai.blogspot.com
Ηλεκτρονικός έλεγχο

"Η Τιμή των Ιερών Λειψάνων κατά την Ορθόδοξη Ανθρωπολογία"

Η επανακομιδή της Τιμίας Κάρας του Πρωτοκλήτου από τη Ρώμη στην Πάτρα, την πόλη του μαρτυρίου του (26 Σεπτεμβρίου 1964), αλλά και της επανακομιδής της Τιμίας Κάρας της Αγίας Ειρήνης από τη γαλλική Μονή «HAUTECOMBE» (εορτάζεται σήμερα Σάββατο 5 Οκτωβρίου και αύριο Κυριακή 6 στον ομώνυμο Ιερό Ναό Ριγανόκαμπου όπου φυλάσσεται, η 11η επέτειος) μας δίνει την ευκαιρία ν' ασχοληθούμε με την τιμή που αποδίδει η Εκκλησία στα Ιερά Λείψανα με βάση την περί ανθρώπου δογματική διδασκαλία της.

Σύμφωνα μ' αυτή τη διδασκαλία, ο άνθρωπος είναι μία ενιαία ψυχο-σωματική οντότητα, αφού ψυχή και σώμα είναι δημιουργήματα του Θεού. «Και ἐπλασεν ο Θεός τον ἀνθρώπον, χουν από της γης, και ενεφύσησεν εις το πρόσωπον αυτού πνοήν ζωῆς, και εγένετο ο ἀνθρώπος εις ψυχήν ζώσαν». (Γεν. Β, 7). Στο σημείο αυτό παρατηρούμε ότι ο ἀνθρώπος δημιουργείται από το Θεό όχι με το λόγο του, «**Και είπεν ο Θεός...**», όπως έγινε με τα λοιπά δημιουργήματά του, αλλά με ιδιαίτερο τρόπο. Ενεργεί, δεν διατάσσει, που φανερώνει τη σημασία του Θεού – Πλάστη στο τελευταίο και τελείτερο επίγειο δημιουργημά του. Και συνεχίζει η βιβλική παράδοση (Π. Διαθήκη): «**Και είπεν ο Θεός: ποιήσωμεν ἀνθρώπον κατ' εικόνα ημετέραν και καθ' ομοίωσιν,** και αρχέτωσαν των ιχθύων της θαλάσσης... και πάσης της γης» (Γεν. Α, 26). Έτσι, ο ἀνθρώπος δημιουργείται βασιλιάς και κύριος όλης της δημιουργίας και το βασικότερο «εικόνα» του Θεού, δηλ. με θείες ιδιότητες (λογικό, ελευθερία, αντεξόσιο, κυριαρχικό), που η καλλιέργειά τους θα τον οδηγούσε στο «**καθ' ομοίωσιν**», δηλ. στην, κατά Χάρη, θέωσή του.

Όμως, η πτώση του ανθρώπου τον οδήγησε στο ν' αμαυρώσει το «καθ' εικόνα», όχι όμως και να το εξαφανίσει, αφού, κατά τον υμνωδό, «...η Χάρις και το κάλλος του Θεανθρώπου, ο οποίος σαρκούμενος την ρυπωθείσα εικόνα στον ἀνθρώπο «εις το αρχαίον αναμορφώσας, τω θείω κάλλει συγκετεμέιξε». (Κοντά το της Κυριακής της Ορθοδοξίας). Και, κατά τον Αγ. Γρηγόριο το Θεολόγο, «Μετέλαβον της εικόνος και ουκ εφύλαξα, μεταλαμβάνει (ο Κύριος) της εμής εικόνος, ίνα και την εικόνα σώση και τη σάρκα αθανατίσῃ» (ΡΓ. 36,325c).

Η ενανθρώπηση του Θεού Λόγου, του δευτέρου προσώπου της Αγ. Τριάδος, σκοπό είχε να επαναφέρει το «**καθ' εικόνα**» στην αρχική του λάμψη, για να μπορέσει ο ἀνθρώπος και πάλι να φτάσει στο «**καθ' ομοίωσιν**», δηλ. στην κατά χάρη θέωση και σωτηρία. «Αυτός γαρ ενηνθρώπησε, ίνα ημείς θεοποιηθώμεν» (Μ. Αθανάσιος).

Όταν η Γραφή γράφει για τον ἀνθρώπο, δεν διαχωρίζει ψυχή και σώμα, αλλά εννοεί αυτόν, όπως αναφέρθηκε, ως ενιαία ψυχοσωματική οντότητα, γιατί, όπως η ψυχή, έτσι και το σώμα είναι συστατικό στοιχείο της ταυτότητας του ανθρώπου.

Στον ελληνο-ρωμαϊκό κόσμο το σώμα του ανθρώπου γνώρισε τις δύο ακρότητες: ειδωλοποίηση – περιφρόνηση. Ο Πλάτων έγραφε ότι «το σώμα εστίν ημίν σήμα» (δηλ. τάφος). Και ο Πλωτίνος αισθανόταν ντροπή επειδή είχε σώμα.

Στην Αγ. Γραφή και ιδιαίτερα στη Κ. Διαθήκη το σώμα του ανθρώπου αποκτά τη δική του θέση και αξία. «**Και ο Λόγος σάρξ εγένετο και εσκήνωσεν εν ημίν**» (Ιω. Α, 14). Δηλ. η ενανθρώπηση του Λόγου πραγματοποιήθηκε με την πρόσληψη ολόκληρης της ανθρώπινης φύσης, που συνεπάγεται και της θέωσής της. Κάθε άλλη διδασκαλία αποτελεί αίρεση που καταδικάστηκε από την Εκκλησία (Νεστοριανισμός – Μονοφυσι-

τισμός). Έτσι, σύμφωνα με τη δογματική διδασκαλία της Εκκλησίας, στη θέωση και στη δόξα του Θεού μετέχει ολόκληρος ο άνθρωπος «ψυχή τε και σώματι». Ο Απόστολος Παύλος γράφει στους Κορινθίους: «οὐκ οἰδατε ότι το σώμα υμῶν ναός του εν υμίν αγίου Πνεύματος εστιν,... δοξάσατε τον Θεόν εν τω σώματι υμῶν» (Α',6,19). Και, κατά τον Αγ. Μάξιμο τον Ομολογητή (7ος αι.), «Ἐν τω Αναστάντι» το σώμα μας βρήκε την τιμή και τη δόξα δια την οποία πλάστηκε... Από την Ανάληψη του Κυρίου και εξής ένα πραγματικό σώμα εγκατοικεῖ εις τους κόλπους της Αγίας Τριάδος».

Κατά την Εκκλησία, το ανθρώπινο σώμα, ως δημιούργημα του Θεού, μετέχει στην άκτιστη Χάρη Του. Και αυτή η «**Χάρις**» διατηρείται και μετά το θάνατο του ανθρώπου. Ο π. Βασίλειος Ιβηρίτης, Προηγόμενος της Ιεράς Μονής Ιβήρων, σημειώνει «...Ο ιερεύς παίρνει το παιδί ολόκληρο ...και το βυθίζει εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγ. Πνεύματος» στην κολυμβήθρα. Η Χάρις του Θεού εισέρχεται εις πάντας τους αρμούς, εις νεφρούς και καρδίαν. Και όχι τώρα κοινοί οι ποιητές είναι η ύπαρξή μας, αλλά ακόμη και όταν μπει στον τάφο το σώμα και γίνεται χώμα, πάλι η Χάρις αυτή μένει. Γι' αυτό, λέει, ο Αγ. Γρηγόριος ο Παλαμάς, ότι η Χάρις του Αγ. Πνεύματος που καθαγιάζει την ψυχή καθαγιάζει και το σώμα και μένει στα Άγια Λείψανα».

Κατά έναν ορισμό «Λείψανον άγιον καλείται το νεκρόν σώμα Αγίου τινός ή μάρτυρος, ακόμη δε και μέρος ή τμήμα αυτού διατηρούμενον. Εν στενωτέρᾳ εννοία λείψανα ιερά είναι και αντικείμενα, ή ενδύματα ή αλύσεις, άτινα οι Άγιοι ζώντες μετεχειρίσθησαν. Ήδη από της εποχής των διωγμών, ότε ενεφανίσθησαν οι πρώτοι μάρτυρες του Χριστιανισμού, ετιμώντο υπό των χριστιανών τα λείψανα τούτων» (Θρ. και Ηθ. Εγκυλοπ., τόμος 8ος, σελ. 219).

Ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος γράφει: «Οι γαρ άγιοι και ζώντες πεπληρωμένοι ήσαν Πνεύματος Αγίου. Και τελευτησάντων αυτών η Χάρις του Αγίου Πνεύματος... ένεστι (μένει) και ταις ψυχαίς και τοις σώμασιν εν τοις τάφοις... και ταις αγίαις εικόσιν αυτών». Περί του σώματος της μάρτυρος Αγ. Ιουλίππη (+30 Ιουλίου), ο **Μ. Βασίλειος** γράφει: «Εν τω καλλίστω προτεμενάσματι (εισόδω) της πόλεως κείμενον (ενν. σώμα της Αγίας) αιγιάζει μεν τον τόπον, αιγιάζει δε τους εις αυτόν συνόντας» (δηλ. ευρισκομένους). Και συμπληρώνει, ότι όποιος ακουμπά την Λείψανα «λαμβάνει τινά μετουσίαν» (δηλ. αγιασμό και Χάρη). Άλλα και ο **Ι. Χρυσόστομος** σημειώνει: «Αι θήκαι των αγίων (ενν. τις λειψανοθήκες) πνευματικής εισί Χάριτος. Δια τούτο και τα λείψανα των αγίων είλασεν (άφησε) ημίν ο Θεός, βουλόμενος ημάς προς τον αυτόν εκείνοις ζήλον χειραγωγείσατο...».

Μακαρίζει, ο **Ι. Χρυσόστομος**, «...την Αντιόχεια, διότι τειχίζεται δια των ιερών λειψάνων του Ιγνατίου (Θεοφόρου), άλλοτε δε βέβαιοι τους ακροατές του ότι ουχί μόνον τα οστά των μαρτύρων, αλλά και οι τάφοι αυτών και οι λάρνακες πολλών βρύουσιν την ευλογίαν. Δια τούτο και η τιμή προς τα Ιερά Λείψανα συνεβάδει πάντοτε και προς τους τάφους των μαρτύρων». Αφού, κατά τον ίδιο πατέρα, «και η σκόνη που είναι επάνω στα ιερά λείψανα θαυματουργεί». Και παρότρυνε τους χριστιανούς να πηγαίνουν συχνά εκεί που βρίσκονται, να τα αισθάνονται πιστεύοντας ότι τα πνευματοφόρα και χριστοφόρα λείψανα «και λιμένα τινά παρασχείν και παραμύθιον ασφαλές των αει καταλαμβανόντων ημάς κακών».

Άλλα και ο Αγ. Κύριλλος, Πατριάρχης Ιεροσολύμων, αποφαίνεται ότι «και της ψυχής μη υπαρχούσης εν τω νεκρώ σώματι, έγκειται τις δύναμις εις τα σώματα των Αγίων και των μαρτύρων, δια

της εν τοσούτοις έτεσιν ενοικήσασαν εν αυτοίς δικαίαν ψυχήν».

Όπως φαίνεται, κατά τους αγίους πατέρες τα I. Λείψανα των Αγίων είναι «χαριτόβρυτα, μυροφόρα, μυρόβλητα, θαυματουργά». Πολλοί άγιοι έχουν τους πιο πάνω χαρακτηρισμούς. Γνωστοί μυρόβλητοι Άγιοι είναι: Ο Άγιος Δημήτριος, ο Άγιος Αχιλλείος Λαρίσης, ο Όσιος Βάρβαρος ο μυροβλίτης κ.α. Οι Άγιοι Νικόλαος, Σπυρίδων, Διονύσιος Ζακύνθου, Νεκτάριος Πενταπόλεως φέρουν τον χαρακτηρισμό του θαυματουργού.

Κατά τον Βασίλειο Ιβηρίτη: «...Τα λείψανα των Αγίων αναδίουν αενάως την ίδια άκτιστη μαρμαρυγή, οι τάφοι τους διαχέουν την άρρητη και άκτιστη ευωδία. Το κάλλος της κατανύξεως, η ευωδία η ουράνιος, γεμίζουν τον χώρο». Αφού, όπως ο ίδιος αναφέρει, «Η ύλη η αγία, η δοσμένη από τον Θεόν είναι «έμπλεως» της θείας Χάριτος, κατά τον Άγ. Ιωάννη τον Δαμασκηνό». Και φέρνει ως παράδειγμα: «Ο Όσιος Δαμιούνος του 13ου αιώνα ετάφη μερικά χιλιόμετρα πέρα από τη Μονή Εσφιγμένου και η ευωδία του αγίου λείψανου του, από τον τάφο μέσα, έφτανε μέχρι το μοναστήρι του Εσφιγμένου».

Ηδη από τον 4ο αιώνα επεκράτησε, κατά τα εγκαίνια ναών, να τοποθετούνται κάτω από την αγία Τράπεζα λείψανα Αγίων, σύμφωνα με την Αποκάλυψη (Στ', 9), που γράφει: «Και ότε ήνοιξεν την πέμπτην σφραγίδα, είδον υποκάτω του θυσιαστηρίου τας ψυχάς των εσφαγμένων δια τον λόγον του Θεού και δια την μαρτυρίαν ην είχον».

Η Πράξη αυτή, που κυρώθηκε με τον 7ο κανόνα της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου, έχει την αρχή της στη συνήθεια να τελείται το μυστήριο της θείας Ευχαριστίας επάνω στους τάφους των μ

ΛΑΜΠΡΟΣ ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΚΟΜΙΔΗΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΡΑΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Με λαμπρότητα και με την συμμετοχή χιλιάδων Πατρέων εορτάσθη η 49η επέτειος της επανακομίδης της Αγίας Κάρας του Αγίου Αποστόλου Ανδρέου του Πρωτοκλήτου στην Πάτρα (1964-2013).

* Το Σάββατο 28 Σεπτεμβρίου στον Νέο Ιερό Ναό του Αγίου Ανδρέου, ετελέσθη ο Μέγας Αρχιερατικός Εσπερινός, χοροστατούντος του Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Διαυλείας κ. Γαβριήλ, συγχοροστατούντων των Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτών πρ. Αυλώνος κ. Χριστοδούλου, Ιερισσού, Αγίου Όρους και Αρδαμερίου κ. Θεοκλήτου και του οικείου Μητροπολίτου κ. Χρυσοστόμου.

Τον θείο λόγο εκήρυξε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολί-

οικογενείας μας, της κοινωνίας μας, κλπ.».

Μίλησε για όλους εκείνους, οι οποίοι ευθύνονται για την κατάντια αυτού του τόπου, και εκάλεσε τον Λαό του Θεού σε εγρήγορση, προκειμένου η πατρίδα μας να δη καλύτερες ημέρες.

* Ανήμερα της εορτής, την Κυριακή 29 Σεπτεμβρίου, ετελέσθη Πολυαρχιερατική Θεία Λειτουργία, με την συμμετοχή των ως άνω Αρχιερέων, κατά την διάρκεια της οποίας ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρών κ.κ. Χρυσόστομος εχειροτόνησε Πρεσβύτερο και προεχείρισε Αρχιμανδρίτη τον Διάκονο του Ιερού Ναού του Αγίου Ανδρέου π. Προκόπιο Κόρδα.

Στον λιμενοβραχίονα

της Ιερισσού κ. Θεόκλητος, ο οποίος ανεφέρθη στην διδασκαλία του Αποστόλου Ανδρέου και στο πώς και εάν προσλαμβάνη σήμερα ο άνθρωπος, η κοινωνία μας αυτή την διδασκαλία περί του ενός και μόνου αληθινού Θεού.

Ο χειροτονηθείς μίλησε με ευγνωμοσύνη προς τον Θεόν, που εφύτευσε στην ψυχή του τον πόθο για την Ιερωσύνη, και ευχαρίστησε όλους όσοι τον βοήθησαν να εκπληρώσῃ αυτό τον πόθο και να φθάσῃ έως εδώ.

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρών, στην ομιλία του ανεφέρθη στην θυσία επί του χιαστού Σταυρού του Αγίου Αποστόλου Ανδρέου και συνέδεσε τον Σταυρό και την σταυρο-αναστάση πορεία με την Ιερωσύνη, που ήταν πάντοτε και ιδιαιτέρως είναι στις ημέρες μας άρση Σταυρού και πορεία προς Γολγοθά, προκειμένου να δοξασθή το όνομα του Κυρίου και να οδηγηθούν οι άνθρωποι στον αγιασμό και την σωτηρία.

Κατά την διάρκεια της Θείας Λειτουργίας, αλλά και των άλλων ακολουθών, ο Ναός του Πρωτοκλήτου είχε κατακλυσθή από χιλιάδες κόσμου.

* Το απόγευμα της ίδιας ημέρας, πραγματοποιήθηκε η καθιερωμένη Λιτάνευση της Αγίας Κάρας. Αρχικά μετεφέρθη στην Ιερά Εικόνα του Αγίου Ανδρέου, ελιτανεύθησαν μέχρι τον Ιερό Ναό του Πρωτοκλήτου, εν μέσω χιλιάδων πιστών, οι οποίοι είχαν κατακλύσει ένθεν και ένθεν την οδό Αγίου Ανδρέου.

Εν συνεχείᾳ η Αγία Κάρα, συνοδεία των Αρχιερέων, του Ιερού Κλήρου της Μητροπόλεως και πλήθους Λαού, που επιβιβάσθηκαν σε πλοία, μετεφέρθη διά θαλάσσης στον Μώλο του Αγίου Νικολάου, και εκείθεν στην Πλατεία Τριών Συμμάχων. Στην επόμενη μέρα, με την συμμετοχή των Αρχόντων και αμέτρητου πλήθους πιστών, οι οποίοι είχαν κατακλύσει την πλατεία και όλους τους δρόμους μέχρι τον Ναό του Αγίου Ανδρέου (απόσταση περίπου ενός χιλιομέτρου).

Στην ομιλία του, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρών μίλησε ενθαρρυντικά, αισιόδοξα και ελπιδοφόρα, και με την βεβαιότητα ότι, όπως όλες οι δύσκολες εποχές και καταστάσεις έχουν τέλος, το ίδιο θα συμβῇ και με την δύσκολη περίοδο που διανύουμε σήμερα.

«Μη σκύψετε το κεφάλι», είπε ο Σεβασμιώτατος. «Έχετε πίστη και ελπίδα στον Θεό. Μη γονατίστετε, Να έχετε χαρά. Ο Θεός μας αγαπάει. Εκτός από τις άλλες δωρεές Του, που έχει δώσει ιδιαιτέρως στην Πάτρα, μας έδωσε τον Αγίο Απόστολο Ανδρέα, ο οποίος έμεινε για πάντα μαζί μας με τον Τάφο του, με την Αγία Κάρα του και με τον Σταυρό του Μαρτυρίου του. Ο Αγίος Ανδρέας είναι τα πάντα για μας. Γ' αυτό έχετε θάρρος, μη απελπίζεσθε. Προχωρήστε με πίστη και αισιοδοξία και η νίκη είναι βεβαία...».

Μετά την Διοξολογία, η Αγία Κάρα και η Ιερά Εικόνα του Αγίου Ανδρέου, ελιτανεύθησαν μέχρι τον Ιερό Ναό του Πρωτοκλήτου, εν μέσω χιλιάδων πιστών, οι οποίοι είχαν κατακλύσει ένθεν και ένθεν την οδό Αγίου Ανδρέου.

Κατόπιν, ετελέσθη στον κατάμεστο από κόσμο μεγάλο Ναό του Αγίου Ανδρέου η Ιερά Παράκληση προς τον Άγιο, ειρουργούντος του Αρχιμανδρίτου π. Χρυσάνθου Στελλάτου.

Από τον Αγιασμό στην Ιχθύσκαλα, εν όψει της νέας αλιευτικής περιόδου

Ο Σεβασμιώτατος με σαφήνεια και παρρησία έθεσε τον δάκτυλον «επί τον τύπον των ήλων» και εστιγμάτισε την σημερινή κατάσταση και την νοοτροπία ότι «ο άνθρωπος είναι θεός και ο Θεός πρέπει να μείνη μακράν της

θηκε η καθιερωμένη Λιτάνευση της Αγίας Κάρας. Αρχικά μετεφέρθη στην Ιερά Εικόνα του Αγίου Ανδρέου, ελιτανεύθησαν μέχρι τον Ιερό Ναό της Αγίας Κάρας, ο οποίος είχε κατακλυσθή από χιλιάδες κόσμου.

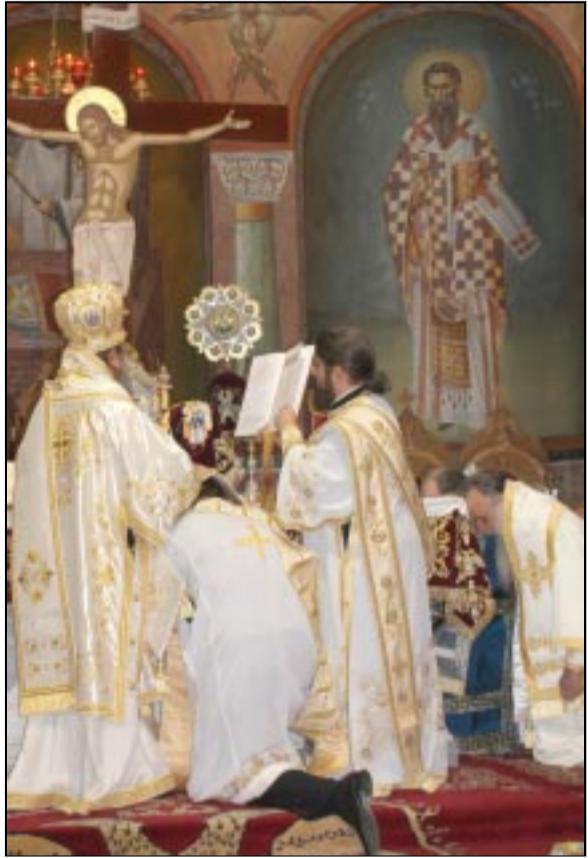
Ο Χειροτονητήριος εἰς πρεσβύτερον λόγος του π. Προκοπίου Κόρδα

Σεβασμιώτατε Πάτερ και Δέσποτα
Σεβασμία των ιεραρχών χορεία

Αγαπητοί πατέρες και εν Χριστώ αδελφοί

Θα πρέπει να ομοιογήσω ότι η παρύσα στιγμή δεν είναι μόνο φοβερή αλλά και επίσημη, και τα όσα τελούνται σήμερα όχι μόνο αποτελούν μέγιστο πνευματικό σταθμό του επίγειου βίου μου, αλλά επηρεάζουν και την πέρα του τάφου αιώνια ζωή.

Μεγάλη χαρά και συγκίνηση διακατέχει σήμερα την

ύπαρξη μου, όπου ο Άγιος Τριαδικός Θεός με καλεί να λάβω τον δεύτερο βαθμό της ιερωσύνης, αυτόν του πρεσβυτέρου. Καλούμαι σε χρόνους κρίσεως και αβεβαιότητας, ενώ ταυτόχρονα ο άνθρωπος της εποχής μας απομακρύνεται απ' τα πολύτιμα πνευματικά αγαθά, σε ημέρες παρακήματος και ανατροπής των αξιών, γίνομαι ιερεύς της εκκλησίας του Χριστού. Δέος και φόβος με διακατέχει δύοτι βρίσκω τον εαυτό μου ελλιπή, αλλ' όμως «ευλογητός ο Θεός, ότι επέβλεψεν επί την ταπείνωσί μου, και πιστόν με ηγήσατο».

Σήμερα όσο ποτέ άλλοτε ακούω την φωνή του αγίου Ισιδώρου του Πηλουσιώτη να ονομάζει την ιερωσύνη «πράγμα θείον, πράγμα ουράνιον, και θείαν τελετήν, ήτις τους ουρανούς τοις μυηθείσιν ανοίγει». Μου υπενθυμίζει ότι είναι υψηλότερη και αξιότερη από κάθε βασιλεία, ανώτερη από κάθε τιμή και αξία. Σήμερα όσο ποτέ άλλοτε ακούω τη φωνή του αγίου Εφραίμ του Σύρου να μου λέγει, «Ω τι ύψος έχει η ιερωσύνη. Πέφτω κάτω και προσκυνώ, και με δάκρυα παρακαλώ τον Κύριο να με αξιώσει να ίδω και να καταλάβω έστω και κάτι από αυτόν τον θησαυρό πνευματικών αγαθών που λέγεται ιερωσύνη». Γλώσσα ανθρώπου ποτέ δεν θα μπορέσει να περιγράψει σωστά και δύναμη μιασού να καταλάβει, πόσο μεγάλη ευεργεσία του Θεού σε μας είναι η ιερωσύνη.

Άλλα και η φωνή του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου μου υπενθυμίζει τις δυσκολίες και τους σκοπέλους που έχει να συναντήσει στο δρόμο του ο ιερεύς. Να μην είναι ουραγός των καταστάσεων, αλλά να καινοτομεί και να ορθοτομεί σωστά, πάντα προς το πνευματικό συμφέρον του ποινιού του.

Ηχούν στα αυτιά μου με συγκίνηση τα λόγια του Μεγάλου Αγίου Φωτίου να σκιαγραφούν δια των εξής συγκλονιστικών εκφράσεων το έργον του ποιμένα. «Κύριον ἔργον και κύριος στόχος του ὄρθιδούς Ποιμένος είναι, τους αστηρίκους στηρίξαι, τους αμαθείς εκδιδάξαι, τους απαιδεύτους παιδεύσαι, τους θρασείς ελκύσαι, τους βλακώδεις ανδρώσαι, φιλαργύρους πείσαι χρημάτων υπερφρονείν και φιλοπτώχους είναι, τους φιλοτίμους φιλοδόξους χαλιναγωγήσαι, τους υπερηφάνους κατασπάσαι και μετριοφρονείν παρορμήσαι, τους αδικούντας κωλύσαι και δικαιοπραγείν παρασκεύασαι, τους οργιλούς ημερώσαι, τους ολιγοψύχους παραμυθήσασθαι».

Πόσο συγκλονιστικός είναι και ο διάλογος του Κυρίου με τον Πέτρο: **αγάπη και θυσία**, τα πρώτα υποδειγματικά λόγια του μεγάλου Αρχιερέα. Ύψιστη απόδειξη αγάπης για τον Χριστό η διαποίμανση του ποινιού Του, όπως ακριβώς υπέδειξε ο Κύριος στον Πέτρο, στο πρότυπο της θυσίας του Αρχιποίμενος και Αρχιερέως, «Φιλείς με Πέτρε; ποιμανε τα πρόβατά μου».

Σήμερα όμως ο ουρανοβάθμιος απόστολος Παύλος μου δίνει θάρρος, για να αντιμετωπίζω με γενναιότητα τις δυσκολίες στην ιερατική μου πορεία, «Ουχ ότι αφ' εαυτών, αλλ' η ικανό-

της ημών εκ του Θεού, ος και ικάνωσεν ημάς διακόνους καινῆς διαθήκης, ου γράμματος αλλά πνεύματος». Εμείς ως άνθρωποι δεν μπορούμε να κατορθώσουμε τίποτε από μόνο μας. Ο ίδιος ο Θεός βρίσκεται δίπλα μας και επιτελεί αυτά που εμείς τον ικετεύουμε.

Καλούμαι, με την δύναμη της ιερωσύνης, ενώπιον του αγίου θυσιαστηρίου να τελώ το υψηλότατο έργο της θείας Ευχαριστίας, που «Ούτε ἀγέλος, ούτε αρχάγγελος εργάσασθαι τι δύναται εἰς τα δεδομένα παρά Θεού, αλλά Πατή και Υἱός και Αγίον Πνεύμα πάντα οικονομεί, ο δε ιερεύς την εαυτού δανείζει γλώτταν και την εαυτού παρέχει χείραν». Το γεγονός ότι θα ίσταμαι ενώπιον της θεωμένης ανθρώπινης σάρκας του Κυρίου, εν τω τύπω του άρτου και του οίνου, να μελίζω τον μελιζόμενον και μη διαιρούμενον, τον πάντοτε εσθιόμενον και μηδέποτε δαπανόμενον, με γεμίζει δέος για το πώς ο Θεός μου ειμπιστεύεται μια τόσο μεγάλη αποστολή!

Εκφράζω δικαίως, νομίζω τους φόβους και τις ανησυχίες μου Σεβασμιώτατε, γιατί αν οι απόστολοι και οι πατέρες που υπερέβαλλαν κατά πολὺ στην αγιότητα, φοβόντουσαν και στέκονταν με δέος μπροστά σε αυτό το λειτούργημα, πόσος φόβος πρέπει να διακατέχει την δική μου αναξιότητα; Καλούμαι ως νέος πρεσβύτερος που γίνεται Εκείνου, που εξ αγάπης προς τον Πατέρα Του έγινε «υπήκοος μέχρι θανάτου» Εκείνου που «οὐκ ἡλε διακονηθήναι αλλά διακονήσαι και δούναι την ψυχήν αυτού λύτρων αντί πολλών». Καλούμαι από σήμερα να συμμετάσχω ως πιστός συνδαιτυμόνας στο μυστικό δείπνο Του, ως καρδιακός φίλος άχρι θανάτου στη σταυρωσή Του, ως πρότοις τιμός εργάτης Του και «άξιος εν πασιν» όπως υπογραμμίζει ο Απόστολος Παύλος.

Δοξολογώ και υμνώ τον εν Τριάδι Θεό διότι ούτως ηυδόκησε να οικονομήσῃ τη θέσιν μου εντός της εκκλησίας, δια' τούτο τον παρακαλώ να με στηρίζει, πάσσας τας ημέρας της ζωής μου.

Υπεραγία Θεοτόκε, Σκέπτη Αγία, Σκέπτη Θεία, δέξου τις ικετίες μου και συνέχισε να είσαι για μένα, η γλυκυτέρα και οικειοτέρα παρηγορία στη ζωή μου.

Σεβασμιώτατε, τούτη την ιερή στιγμή, η ψυχή μου ξεχειλίζει από βαθιά ευγνωμοσύνη, αλλά και ευχαριστίες προς εκείνα τα πρόσωπα που στάθηκαν δίπλα μου συμπαραστάται και με βοήθησαν στη μέχρι τώρα πορεία μου, αρχιζοντας από τους κεκομημένους γονείς μου, Ιωάννη και Κυριακή, οι οποίοι με αγώνες και κόπους πολλούς, μου έδωσαν τόσο τα ιλικά, όσο και τα πνευματικά εφόδια για να σταθώ όρθιος στη ζωή μου, μου έδωσαν την δυνατότητα να επιλέγω ελεύθερα, και να πράττω ελεύθερα. Δεν τους χρωστώ μόνο το είναι, αλλά και το ευ, και το αεί είναι, είμαι βέβαιος ότι η ζωή μου, κατά την εύσημην ημέρα της χειροτονίας μου με συνοδεύουν οι προσευχές τους από την θριαμβεύουσα εκκλησία.

Ευλογένοι γονείς απολαύστε σήμερα την χαρά του παιδιού σας και σκητήστε για την μεγάλη δωρεάν. Η δική μου προσευχητική προσφορά στο ιερό θυσιαστήριο θα είναι το αντίδωρο της αγάπης μου προς εσάς με την ευχή πάντα ο Θεός να αναπαύει τις ευλαβικές ψυχές σας.

Ακολούθως ιδιαιτέρως ευχαριστώ την κατά σάρκα αδελφή μου για σέσες χαρές και λύτες ζήσαμε από την παιδική μας ηλικία μέχρι σήμερα, προσεύχομαι ο άγιος Θεός να σκέπει αυτήν και την ευλογημένη οικογένεια της.

Ευγναμόνος επιτρέψτε μου να αναφερθώ στο μακαριστό προκάτοχο σας, μητροπολίτη πρώην Πατρών κυρό Νικόδημο, μια διακεκριμένη προσωπικότητα την οποίαν είχα

Αυτή την στιγμή στρέφω το νου μου στην **Ιερά Μονή Γηροκομείου Πατρών**, όπου είχα την μεγάλη ευλογία από τον Θεό να υπηρετήσω και εκεί ως διάκονος τρία χρόνια. Όλως εξαιρέτως θέλω να ευχαριστήσω εκ βάθους καρδίας τον καθηγόμενο αυτής πανοσιολογώτατο Αρχιμανδρίτη **Συμεών Χατζή** και Πρωτοσύγκελλο της Ιεράς Μητροπόλεως μας, ο οποίος με πολλή αγάπη δέχθηκε την διακονία μου στο μοναστήρι της Παναγίας μας. Παρακαλώ τον Θεό να εξαγιάζει και αυτόν και την περί αυτούν ιερά αδελφότητα.

Ομως ο Θεός με αξίωσε στο τέλος της διακονικής μου πορείας να υπηρετήσω τον πάνοπτο ιερό αυτό ναό του αγίου Ανδρέου του πρωτοκλήτου, το καύχημα της πόλεως των Πατρέων και της ορθοδοξίας συμπάσης. Με βαθύτατη συγκίνηση εκφράζω ολόθερμες ευχαριστίες στους σεβαστούς και αγαπητούς πατέρες, τον προϊστάμενο του

ιερού ναού αιδεσιμολογίσατο πρωτοπρεσβύτερο π. **Νικόλαο Σκιαδαρέση**, και τους συνεψημερίους του, τους εντίμους και εργατικούς Επιτρόπους, τις ευλαβείς και αφοσιωμένες κυρίες της φιλοπτώχου, τους αόκνως κοπιώντας και ψάλλοντας εν αυτώ, τους φιλοχρίστους και ευσεβείς ενορίτες. Όλοι τους από την πρώτη στιγμή της παρουσίας μου εδώ με περιέβαλαν με την αγάπη τους, τον σεβασμό τους, και την εμπιστοσύνη τους.

Τέλος, αποτελεί για μένα ιδιαίτερη χαρά και τιμή που σήμερα, στον πάνοπτο αυτό ναού βρίσκονται από εγγύς και μακράν άγιοι Αρχιερείς, καθώς και αδελφοί εν Χριστώ του που συμμετέχουν στο χαρμόσυνο γεγονός της προσπικής μου Πεντηκοστής.

Σεβασμιώτατε πάτερ και δέσποτα, η στιγμή αυτή είναι μοναδική και ανεπανάληπτη στη ζωή μου, ευρίσκομαι απέναν

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΡΙΓΑΝΟΚΑΜΠΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

Εορτάζεται η 11η Επανακομιδή της Τιμίας Κάρας της Μεγαλομάρτυρος Ειρήνης

Με κάθε λαμπρότητα και μεγαλοπρέπεια ο Ιερός Ναός της Αγίας Ειρήνης στο Ριγανόκαμπο εορτάζει σήμερα Σάββατο 5 και αύριο Κυριακή 6 Οκτωβρίου την 11η Επανακομιδή (επαναφορά) της Τιμίας Κάρας της Μεγαλομάρτυρος Ειρήνης. Ο εορτασμός είναι διήμερος και αύριο στην Θεία Λειτουργία θα χοροστήσει ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρών κ.κ. Χρυσόστομος.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Στην Πόλη μας, και συγκεκριμένα στην περιοχή Ριγανόκαμπος υπήρχε από τον 10^ο αιώνα τρίκλιτος ξυλόστεγος Βασιλική αφιερωμένη στην Μεγαλομάρτυρα του Χριστού Ειρήνη με τρίκονχο ιερό Βήμα, Διακονικό και Νάρθηκα, που διατηρήθηκε σε λειτουργική χρήση μέχρι τον 17^ο αιώνα. Αυτός ο Ναός ήλθε και πάλι στην επιφάνεια το Δεκέμβριο του 1984 μετά από ανασκαφή που έγινε σε οικόπεδο της περιοχής του Ριγανοκάμπου προκειμένου να πέσουν τα θεμέλια ίδιοκτητης κατοικίας και την οποία ανασκαφή πραγματοποίησε για λογαριασμό της 6^{ης} εφορίας Βιζαντινών Αρχαιοτήτων που εδρεύει στην Πάτρα η έγκριτος Αρχαιολόγος κα Αφέντρα Μουτζάλη που δημοσίευσε και τα πορίσματα της για τα πιο πάνω ευρήματα σε επιστημονικά περιοδικά.

Ο ιερός ναός αυτός που ήταν σταυροπιγιακός, δηλαδή ανήκε στην πνευματική δικαιοδοσία της μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας της Κωνσταντινούπολεως, κατέχει ως πολυτιμότατο θησαυρό και την τιμία κάρα της Αγίας Μεγαλομάρτυρος Ειρήνης, αγίας με θαυμαστό βίο και μεγάλη ιεραποστολική δράση, που έζησε τον 4^ο αιώνα και μαρτύρησε στη Μαγεδώ της Περσίας.

Αυτή η Αγία Κάρα, όπως αναφέρεται σε ιστορικά στοιχεία της εποχής εκείνης αποτελούσε μέρος του πολυτίμου « θησαυρού των Πατρών» και φυλασσόταν σε αυτή την «επιφανή Πόλιν» μέχρι την περίοδο που οι Φράγκοι άλωσαν το Βιζαντιον και κατέκτησαν και την Πόλη των Πατρών.

Έτσι στην περίοδο αυτή της Φραγκοκρατίας (1204-1430), πολλοί θησαυροί ανεκτιμήτου υλικής ή πνευματικής αξίας φυγαδεύθηκαν στην Δύση για να παραμένουν μέχρι σήμερα αναμένοντας την επιστροφή τους, μετά από μακροχρόνιες και επίπονες πολλές φορές προσπάθειες, στα οικεία αλλά και μη μέρη απ' όπου φυγαδεύθηκαν αντικανονικώς.

Απ' αυτή λοιπόν την κατακτητική λαίλαπα των Φράγκων δεν γλύτωσε και το Λείψανο της Αγίας Ειρήνης, το οποίον το τότε Λατίνος Αρχιεπίσκοπος των Πατρών Αντέλμιος, που δικτατορικά επεβλήθη από την Εκκλησία της Ρώμης αφού προηγουμένως εξεδίωξαν τον κανονικό Ορθόδοξο Μητροπολίτη της Πάτρας, έστειλε ως «δώρο» στην Μονή Hautecombe της Σαβοΐας, πέραν των άλλων «λαφύρων» και την Κάρα της Αγίας Μάρτυρος Ειρήνης. Το «δωρητήριο» δε έγγραφο, με ημερομηνία 5 Μαρτίου 1231, σώζεται μέχρι σήμερα και αποτελεί αδιάψευστο τεκμήριο για την αφάρεση του Λειψάνου από τον Ναό της Αγίας Ειρήνης και για τον τόπο φιλοξενίας του μέχρι σήμερα, μέσα ασφαλώς από μια ταραγμένη ιστορική πορεία συνυφασμένη με τις ιστορικές και θρησκευτικές αλλαγές που έλαβαν χώρα στην περιοχή όπου βρίσκεται η μονή Hautecombe.

Όλα αυτά ανασύρθηκαν από το «ερμάριο» του Παρελθόντος από την στιγμή που ήρθε στην επιφάνεια η ύπαρξη του ιστορικού αυτού Ναού της Αγίας μας και απετέλεσαν την αφορμή για να συνδεθεί η περιοχή του Ριγανοκάμπου και πάλι με το όνομα της Αγίας. Σε πρώτη φάση στις άμεσες επιδιώξεις του πρώην Μητροπολίτου Πατρών κ.κ. Νικοδήμου και του πιστού λαού ήταν να εγερθεί νέος ναός προς τιμήν της Μεγαλομάρτυρος Ειρήνης πολύ κοντά στο μέρος που βρέθηκε η τρίκλιτη Βασιλική του 10^{ου} αιώνα (μιας και η Βασιλική αυτή μετά την αρχαιολογική μελέτη δεν αξιοποιήθηκε.)

Ο νέος ναός θεμελιώθηκε στις 5 Μαΐου του 1994, ημέρα της μνήμης της Αγίας μας, παρουσία των πολιτικών, δημοτικών και στρατιωτικών Αρχών της Πόλης μας, αλλά και πλήθους πιστών. Σε δεύτερη φάση θεωρήθηκε αναγκαίο να γίνουν προσπάθειες με την συνεργασία του Σεβασμιώτατου Μητροπολίτου πρώην Πατρών κυρού Νικοδήμου και του Δημάρχου τότε Πατρέων κ. Ευάγγελου Φλωράτου να επανέλθει η κάρα

**ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ ΘΑ ΤΕΛΕΣΕΙ
ΤΗΝ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ Ο ΣΕΒ.
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΠΑΤΡΩΝ
Κ.Κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ**

ρικές στιγμές.

Μια τέτοια υποδοχή, που όφειλε ο Ελληνικός Λαός να πραγματοποιήσει, δεν μπορούσε να είναι άλλη από την υποδοχή που γίνεται και την τιμή που απονέμεται σε αρχηγούς κρατών.

Πράγματι το απόγευμα της 5^{ης} Οκτωβρίου 2002, με τις καμπάνες κατά μήκος της διαδρομής να ηχούν, το ιερό λειψάνο διασχίζει την πόλη των Πατρών, συνοδευόμενο από ομάδα περιπολικών και πομπή αυτο-

Η Τιμία Κάρα
της Αγίας Ειρήνης

της Αγίας στον Ναό ο οποίος εν τω μεταξύ ολοκληρώθηκε και έγινε και κανονική ενορία ώστε η Πόλη των Πατρέων να επανακτήσει και πάλι τους ιδιαίτερους δεσμούς που είχε από παλιά με την Αγία Ειρήνη.

Μπροστά λοιπόν σ' αυτή την νέα προοπτική ο μακαριστός Μητροπολίτης πρώην Πατρών κυρός Νικόδημος και ο τέως Δήμαρχος Πατρέων κ. Ευάγγελος Φλωράτος μέσω της πρεσβείας του Βατικανού, που εδρεύει στο Παλαιό Ψυχικό στην Αθήνα, ήλθαν σε επαφή με την Εκκλησία του Βατικανού και οι προστάθειες αυτές που έκινησαν το 2001, μετά από ένα χρόνο και συγκεκριμένα τον Μάιο του 2002 είχαν σαν αποτελέσματα να καρποφορήσουν και να υπάρξει έτσι επίσημη συνάντηση στην Πρεσβεία του Βατικανού με τον Πρέσβη του Βατικανού Αρχιεπίσκοπο Σίνας Paul Tavel στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Πατρών κυρού Νικόδημου, ο τέως Δήμαρχος Πατρέων κος Ευάγγελος Φλωράτος και ο Εφημέριος του Ιερού Ναού.

Σ' αυτή την συνάντηση και μετά από εκατέρωθεν επειγοντήσεις ο Πρέσβης του Βατικανού εξέφρασε την θετική άποψη του Πάπα Ρώμης Ιωάννου Παύλου Β' να προχωρήσουν πλέον επίσημα οι μέχρι ενός βαθμού ανεπίσημες από πλευράς αλληλογραφίας, συνεννοήσεις ούτως ώστε και μετά την ομόφωνη συγκατάθεση του Αρχιεπισκόπου του Chambery Laurent Ulrich, στην πνευματική δικαιοδοσία του οποίου υπάγεται η Μονή

Ο Μητροπολίτης πρώην Πατρών κυρός Νικόδημος, προεξάρχων Θείας Λειτουργίας στο Ναό της Αγίας Ειρήνης

κινήτων. Πραγματοποιείται επίσημη υποδοχή στην περιοχή «Σύνορα» της Άνω Πόλεως με επίσημη διοξολογία, αλλά και προσφωνήσεις από τον Μητροπολίτη πρώην Πατρών κρό Νικόδημο, τον τέως Δήμαρχο και τον Καθολικό επίσκοπο του Chambery στην πνευματική δικαιοδοσία του οποίου ανήκει η μονή HAUTECOMBE στην οποία φυλασσόταν το ιερό λείψανο μέχρι τότε και ήταν ο επικεφαλής πενταμελής συνοδευτικής επιτροπής των Λατίνων.

Η τελευταία πράξη της υποδοχής πραγματοποιείται στην περιοχή του Ριγανοκάμπου όπου και λιτανεύεται το ιερό Λειψάνο κατά μήκος των ορίων της ενορίας και παραδίδεται από τα χέρια των Λατίνων πλέον μόνιμα στα χέρια του εφημερίου του ιερού ναού Αγίας Ειρήνης. Ιερό ρίγος, ασυγκρατητή συγκίνηση και ενθουσιασμός διακατέχει τις ψυχές όλων των κατοίκων, και όχι μόνο. Τόσο όλοι οι επίσημοι εκπρόσωποι των αρχών, το πλήθος του ιερατείου, οι χιλιάδες των παρευρισκομένων πιστών, όσο και τα στρατιωτικά αγήματα και τα σχολεία τα οποία πλαισίωσαν την λιτάνευση, σιγοφάλλουν το απολυτικό της Αγίας ενδόξου μεγαλομάρτυρος Ειρήνης. Για τις επόμενες σαράντα ημέρες καθημερινές θείες λειτουργίες αλλά και παρακλήσεις θα οδηγήσουν χιλιάδες πιστών στο κατώφλι του ιερού ναού και ενώπιον του αγίου λειψάνου για να προσευχηθούν.

Ήδη αυτός ο μικρός ναός σε μια προαστιακή ενορία έχει γίνει γνωστός για την μεγάλη ευλογία την οποία φέρει, και αυτή η ευλογία αποτελεί την τόνωση και την παρηγορία για την συνέχιση των έργων του, με πρώτο την ολοκλήρωση της αγιογράφησεως του.

Η δήθη του Απρίλιο του 2004 το Ιερό Λειψάνο ταξίδεψε στην μαρτυρική Μεγαλόνησο την Κύπρο και επέθεθε σε δεκαήμερο λαϊκό προσκύνημα στο Ναό Αγίας Ειρήνης Περβολίων Λάρνακας. Εκεί η συγκυρία της παρουσίας της Τιμίας Κάρας με την διεξαγωγή του τόσο σημαντικού δημιουφηίσματος για τους αδελφούς Κυπρίους για το σχέδιο Ανάν, τόνωσε και ανακούφισε την αγωνία του πιστού λαού. Ταυτόχρονα δημιουργήθηκε η δήθη ένας άρρηκτος Πνευματικός σύνδεσμος με τον εκεί εφημέριο και τους κατοίκους της Τιμίας Κάρ

Κατά την Τρίτη του Οκτωβρίου ο Αγ. Διονύσιος Αρεοπαγίτης πέθανε για χάρη του Χριστού

Σε ιδιαίτερα εορταστικό κλίμα, εορτάσθηκε και εφέτος η Ιερά Μνήμη του Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτη από τον ομώνυμο Ιερό Ναό της πόλεως μας.

Στον Μεγάλο Εσπερινό μετ' Αρτοκλασίας, χοροστάτησε και κήρυξε τον Θεό Λόγο ο Σεβασμώτατος Μητροπολίτης Πατρών κ.κ. Χρυσόστομος, με πλειάδα κληρικών.

Ανήμερα της εορτής, τελέσθηκε πανηγυρική Θεία Λειτουργία εις την οποία ιερούργησε και ομίλησε ο Αρχιμανδρίτης της Ι.Μ. Πατρών π. Χριστοφόρος Μυτιλήνης. Συλλειτούργησαν οι Πρωτοπρεσβύτεροι π. Δημήτριος

ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΗΣ Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΝΗΜΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΤΗΝ Ι.Μ. ΠΑΤΡΩΝ

ΣΤΙΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ ΚΑΙ Ο ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ, ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΥ Ο ΑΓΙΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ

Χαλκιόπουλος, π. Ανδρέας Γεωργακόπουλος, οι Πρεσβύτεροι π. Ελευθέριος Αναστασόπουλος, π. Σπυρίδων Γκολώνης, π. Κων/νος Παπακώστας, π. Γεώργιος Μουγκο-

Αθήνα και έπειτα στην Ηλιούπολη της Αιγύπτου. Υπήρξε συγγραφέας πλήθους θεολογικών συγγραμμάτων.

Ήτο ειδωλολάτρης και μέλος της Βουλής του Αρείου Πάγου. Ασπάστηκε το Χριστιανισμό, έπειτα από το κήρυγμα του Αποστόλου Παύλου στον Άρειο Πάγο, κάτω από τον ιερό βράχο της Ακροπόλεως το 50 μ.Χ. (Πράξεις 17,19-34). Αργότερα διαδέχθηκε στον επισκοπικό θρόνο των Αθηνών τον ευσεβή Ιερόθεο. Επιβραβεύτηκε από το Θεό για τη χριστιανική του δράση με το χάρισμα να επιτελεί θαύματα.

Και εμείς είπε, σήμερα, ο π. Χριστοφόρος, ζούμε μία ειδωλολατρική ζωή αφού έχουμε θεοποιήσει τα υλικά αγαθά και ζούμε βιθυσμένοι στις βιοτικές μέριμνες. Με θεολογικό κατανοητό λόγο, κάλεσε τους πιστούς να βάλουν στη ζωή τους τον Χριστό και να έχουν πινευματική και μιστηριακή ζωή.

Το απόγευμα της δίας ημέρας τελέσθηκε Εσπερινός, Ιερά Παράκλησης στον Άγιο και Λιτάνευσις της Ιεράς Εικόνος στους δρόμους της ενορίας, ενώ ομίλησε ο Αρχιμανδρίτης π. Χρύσανθος Στελλάτος.

Άς σημειώσουμε. Μία ακόμη παράδοση, ιδιαίτερα αγαπητή που έχει εγκολπωθεί από την Εκκλησία και εκφράζεται τόσο στην αγιογραφία όσο και στην υμνογραφία, θέλει τον άγιο Διονύσιο να παρισταται στην Κοιμηση της Παναγίας, μαζί με τους άλλους δύο ιερομάρτυρες Ιερόθεο και Τιμόθεο, μεταφερόμενος από τις νεφέλες που άρπαξαν τους Αποστόλους. Στις ιερές εικόνες της Κοιμήσεως απεικονίζεται με τους δύο ιεράρχες να στέκεται πίσω από το χορό των Αποστόλων, ενώ στο «θεοτόκιο» κατά την ημέρα της γιορτής του ακούμε: Εν τῇ σεπτῆ κοιμήσει σου, Παναγία Παρθένε, παρήν ὁ Διονύσιος, σύν τῷ Ιεροθέῳ, καὶ Τιμοθέῳ τῷ θείῳ, Ἀμα τοῖς, Αποστόλοις, ἔκαστος ὑμνὸν ἀδοντες, πρόσφορον τῇ σῇ μνήμῃ. μεθ' ὧν καὶ νῦν, πάσα γλώσσα βρότειος ανυμείσε, τὴν τού Θεού λοχεύτριαν, καὶ τού κόδσου προστάτιν.

Στον άγιο Διονύσιο Αρεοπαγίτη αποδόθηκαν διάφορα συγγράμματα, τα οποία η σύγχρονη έρευνα δε θεωρεί γνήσια, είναι δηλαδή ψευδεπίγραφα (έργα των οποίων ο συγγραφέας υπογράφει με το όνομα κάποιου αναγνωρισμένου προσώπου, προκειμένου να αποδώσει κύρος στα γραπτά του). Πρόκειται για τα περίφημα Μυστικά έργα: α) Περί της ουρανίου ιεραρχίας, β) Περί της εκκλησιαστικής ιεραρχίας, γ) Περί θείων ονομάτων και δ) Περί μυστικής θεολογίας, καθώς και διάφορες επιστο-

λές. Τα Μυστικά έργα, γνωστά και ως Ψευδο-διονύσια, γράφτηκαν στο τέλος του 5ου αιώνα και επηρέασαν βαθύτατα την πορεία της θεολογίας των μέσων χρόνων τόσο στην Ανατολή όσο και στη Δύση. Μαζί με τα έργα του ιερού Αυγουστίνου και του αγίου Γρηγορίου του Ναζιανζηνού υπήρξαν η βάση της ανανέωσης της θεολογικής κίνησης.

Παρέστησαν: Ο τ. Αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου κ. Χαράλαμπος Δημάδης, ο Πρόεδρος Εφετών κ. Γεώργιος Σπηλιωτόπουλος, ο Εισαγγελέυς Εφετών κ. Γεώργιος Σκλήρης, η προϊσταμένη του

γιάννης και ένας ιερέας της Ι.Μ. Καλαβρύτων.

Ο π. Χριστοφόρος αναφέρθηκε στον βίο του Αγίου Διονυσίου τονίζοντας, ότι ήτο εξαίρετος ρήτορας, και διακρίθηκε για τη φιλοσοφική του κατάρτιση και τη βαθιά του καλλιέργεια. Ο Άγιος Διονύσιος σπούδασε στην

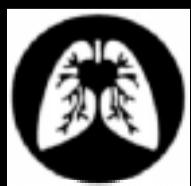

Πρωτοδικείου, Πρόεδρος Πρωτοδικών κ. Χριστίνα Μανέττα, οι Πρόεδροι Πρωτοδικών κ. Αθηνά Μπεσή και κ. Βασίλικη Καρβέλη, Δικαστικοί και Εισαγγελικοί Λειτουργοί, ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου κ. Νικόλαος Παπάκος, τα μέλη του Δ.Σ., πολλοί δικηγόροι, ο Πρόεδρος των Δικ. Υπαλλήλων κ. Βασίλης Μπι-

σμπίκης, Δικ. υπάλληλοι εν ενεργεία και Συνταξιούχοι, ο Προϊστάμενος της Νομικής Υπηρεσίας του Δημοσίου κ. Πέτρος Κωνσταντινόπουλος, ο Νομ. Σύμβουλος της Ι.Μ.Π. κ. Πέτρος Ρηγάτος. Ο Δικηγορικός Σύλλογος, οι Δικαστικοί Λειτουργοί και οι Δικαστικοί Υπάλληλοι ετέλεσαν αρτοκλασία τιμώντας τον προστάτη τους Άγιο.

Ασημίνα Ζανιά Τσιμάρα

Ιατρός - Πνευμονολόγος

Αγίου Ανδρέου 195, Πάτρα
Τηλ.: 2613011057
Κιν: 6973417616

e-mail: azaniatsimara@gmail.com

Ο ΝΕΡΟΜΥΛΟΣ ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΒΟΛΑ, ΞΑΝΑΠΕΙΤΟΥΡΓΕΙ

Διαθέτουμε:

- ***Αλεύρι για Πρόσφορο**
- ***Αλεύρι ολικής αλέσεως**
- ***Αλεύρι από καλαμόκι (αραβοσιτάλευρο)**
- ***Πληγούρι**

I. ΔΙΑΚΕΙΔΗ 180 ΠΕΡΙΒΟΛΑ ΠΑΤΡΩΝ - Τηλ.: 6932 750355

**BYZANTIO - ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ - ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ**
Του Λευτέρη Μαρινέλλη
(εκπαιδευτικού - συγγραφέως)

**ΣΧΟΛΕΙΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΣ ΠΟΥ
ΙΔΡΥΣΕ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ**

Α' Στον Ελληνικό χώρο

Σχολεία που ιδρύθηκαν από το Πατριαρχείον της Κωνσταντινουπόλεως μέχρι και την καταστροφή της Μικρασίας, πάντα με βάση τα προνόμια που έδωσε ο πορθητής Μωάμεθ στον Γεννάδιο. Στον Ελληνικό χώρο, εκτός από την Μεγάλη του Γένους Σχολή, σε μερικές Μητροπόλεις υπήρχαν ή ίδρυσαν, σε διάφορες εποχές και Παρθεναγωγεία για των θηλέων τη μόρφωση. Τέτοια Παρθεναγωγεία υπήρχαν στα περίχωρα της Εππαλόφου, τα Τατάουλα ή Ταταύλα, το Ζάπειον Εθνικόν Παρθεναγωγείον στην Πόλη, το Ιωακείμιον Παρθεναγωγείον μέχρι το θάνατο του Ιωακείμη, η Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης, το Παρθεναγωγείον της Μυτιλήνης και άλλα που δεν μπορέσαμε να τα βρούμε.

Στο Φανάρι υπήρχε και η λεγόμενη προκαταρκτική που οι απόφοιτοι της διεκορπίσθησαν σ' όλα τα προάστεια της Βασιλεύουσας ως δάσκαλοι.

Τέτοια σχολεία ήσαν. Το Μετόχι του Παναγίου Τάφου ιδρυθέν από τον Πατριάρχην Ιεροσολύμων Αθανάσιον ή Πολύκαρπον (1788-1827), το σχολείον του Μουχλίου, του Σαρμακίου, του Αγίου Γεωργίου Κυπαρισσά, του Αραμπατσή, Μεϊδάν, του Χατζερλή, του Τσιμπαλή, του Μεγάλου ρεύματος (Αρναούτκιο) του Αρβανιτοχωρίου, των Θεραπειών (με Μητροπολίτην τον εκ Ζουμπάτας Γρηγόριον, με πρώτον Σχολάρχη τον Αλέξανδρο Ραδινό που αργότερα έγινε Γυμνασιάρχης στην Πάτρα), του Βαφοχωρίου, του Βαθυρρύακος (Μπουγιούκ - Ντερι), του Νεοχωρίου, του Ορτακοί, το εγρί Καπή, του Βλάχ - Σαράι, του Εδιρνέ καπή, Χάσκιοι, του Γαλατά, της Ξηροκρήνης (κουρούτ - τεσσεμέ) του Διπλοκιού (Μπασικτάς) των Υψωμαθεών μετά των ενοριών Αναλήψεως). Το σχολείον των έξι Μαρμάρων, το σχολείον των Καρακανήδων, του Αγίου Κωνσταντίνου, του Σαλμά, του Ντομπρούκ, του Κοντοσκαλίου, της Βλάγκας, των Ταταύλων (Ταταύλων), του Γαλατά, του Σταυροδρομίου (πέραν Μπετέγλου), Πύργου (Δέρκων), τη Σχολή Λυτρών (Δέρκων) της Ξυλόπορτας, της Αβάσου.

Το 1846 εκδίδεται ο πρώτος κανονισμός της αλληλοδιδακτικής μεθόδου διδασκαλίας και εφαρμόζονται αλληλοδιδακτικό σχολείο της Αγίας Κυριακής του Κοντοσκαλίου, ο δεύτερος κανονισμός της ίδιας μεθόδου το 1853 και τέλος το 1864 το Οικουμενικό Πατριαρχείο εκδίδει τον «Κανονισμό των αλληλοδιδακτικών και Ελληνικών σχολείων». Λίγα χρόνια μετά σκεφτήκαν οι Πατέρες της Εκκλησίας να ιδρύσουν και κανονισμούς για ειδικά σχολεία όπως την Ιατρική σχολή, την Εκκλησιαστική και την Θεολογική σχολή της Χάλκης.

ΛΟΙΠΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΘΡΑΚΗΣ
Αγχιάλου, συνεστήθη υπό των προυχόντων Αγχιαλί-

τών Κατακούζηνών, Χρυσοβέργηδων (Κουροπαλάται τον ΙΕ' αιώνα). Το 1795 δίδαξε ο Χρυσοβέργης Κουροπολάτης που μετέφρασε τον Νέον Ανάχαρι του Αβά Βαρτελεμύ στη Βίεννη.

To 1819. Ανδριανούπολεως. Στο σχολείο αυτό μεταξύ των άλλων είχε διδάξει και ο Νεόφυτος Καυσοκαλυβίτης που συνέγραψε την ιστορία της Μονής του Σουμελά. Εκεί, στην Ανδριανούπολη, ίδρυθη γύρω στο 1541 και το πρώτο Παρθεναγωγείον στο οποίον εδίδαξε, εκτός από τον δάσκαλο τον Πολυζήη και δεύτερο Παρθεναγωγείον και με δάσκαλο τον Σταυράκη Αμηράν και με πρώτη δασκάλα την Καλλιρόη Σπανού, (νυν κυρία Ι. Παρρέν). Το 1885 ο Εθνικός ευεργέτης Κων/νος Ζάππας, το Ζάππειον εφάμιλλον του ομωνύμου τουύτου της Κωνσταντινουπόλεως. Ιδρυθέντων δε νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων η Ανδριανούπολης εξοπλίζετο και εμφορφούτο διεθνώς, διατηρήσασα αυτά μετά των προστείων, μέχρι του 1922.

Αίνου, η σχολή της ιδρύθη το 1652 με πρώτο δάσκαλο αυτής τον δάσκαλο και ιερομόναχο Νικηφόρο από την Δρυινούπολη που αργότερα έγινε Μητροπολίτης Αίνου.

Αλεξανδρουπόλεως (Δεδέ Αγάτης). Γενοχώρων (Γάνος και χώρα), πρώτος διδάσκαλος αυτού υπήρξε ο Μαθαίος. Από το ίδιο χωριό ήταν ο Φιλόθεος Μήλιος που γεννήθηκε στο Γανοχώρι το 1770.

Διδυμοτείχου, υπήρχε από το τέλος του 18ου αιώνος και διατηρήθηκε, προαχθείσα σε Γυμνάσιο, μέχρι το 1933.

Αρχιγένεια Εκπαιδευτήρια εκαλούντο προ του 1867 με πρώτο διδάξαντα το Θεοδόσιο.

Λετίσης, κώμης και έδρας μητροπόλεως στη Δυτική Θράκη που ιδρύθηκε τον ΙΘ' αιώνα και τον μόνο διδάξαντα που γνωρίζουμε είναι ο Σιμωνίδης άνδρα Βουλγαρομάθης μόναζε στη Μονή Παντελεήμονος του Αγίου Όρους.

Λιαθύτου, ίδρυθη προ του 1776 και τους μόνους δασκάλους που γνωρίζουμε είναι ο Ιερομόναχος Νεόφυτος που διαδέχθηκε ο Γρηγόριος.

Μυριοφύτου. Συνεστήθη το Σεπτέμβριο του 1788 από τους αδελφούς Χατζή Ιωάννης και Μπίλιας και Αλεξανδρής που και για το σκοπό αυτόν διέθεσαν 2.000 γρόσια για μισθό διδασκάλου και άλλων εξόδων που έβαλαν μπροστά τη λειτουργία της σχολής.

Περιστάσεως. Και το σχολείο αυτό έγινε το ΙΘ' αιώνα. Απ' το σχολείο αυτό απεφοίτησαν λόγιοι άνδρες, ένας Καθηγητής του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου, Δημοσθένης Ρούσος, άλλος φιλόλογος λεγόμενος Κυριάκος Ζάπας, άλλος ιατροφιλόσοφος Ι. Φραγκίδης και ο Καθηγητής της Γαλλικής Γλώσσας Γ. Σταυρίδης και άλλοι.

Ραιδεστού. Συνεστήθη το 1760 και το 1790 ο Μητροπολίτης Μεθόδιος ο Λέριος χρηματοδότησε τη σχολή της Ραιδεστού με ποσόν 15.000 χιλιάδων γρόσιών.

Σαράντα Εκκλησιών. Ιδρύθηκε γύρω στον ΙΘ' αιώνα από τον καταγόμενον από εκεί Μελλισηγόν Χρυσάνθου, που αργότερα έγινε Επίσκοπος Μαρωνείας.

Σκοπού. Το 1817 δίδαξε εκεί ο δάσκαλος Συμεών Πα-

Δύο χιλιάδες εξακόσια χρόνια προσφοράς

παδόπουλος, ο Συμεών Ίμβριος, ο Κων/νος και Ιωάννης Παπανδρέου και οι εξ Αθηνών διδάσκαλοι Βασίλειος και Ιωάννης Αργυράκος και άλλοι.

Σηλυβρίας. Μεσούντος του 1799 και με δαπάνη του Μητροπολίτου Καλλινίκου οικοδομήθηκε κοινή σχολή και άλλη Ιερατική με δαπανηθέντα ποσά 4.695 γρούσιών και ο γηγεμόνας της Βλαχίας Αλέξανδρος Μουρούζης υπέβαλε αυτές υπό την διαχείριση της συντεχνίας των Γουναράδων: Ύστερα από 10 χρόνια στην ίδια πόλη, λειτούργησε και παρθεναγωγείον με συνδρομητές της Φαρμακοποιας Διονυσίου του Θετταλού. Από την Συλληβρία καταγόταν και ένας δάσκαλος της Μεγάλης του Γένους Σχολής.

Σωζόπολεως. Στη Σχολή της δίδαξε ο μοναχός Παχώμιος Ρουσάνος.

Τυρολλώνης (Τουρλού). Πρώτος διδάσκαλος αυτής χρημάτισε ο Θεόδωρος Γεωργίου.

Χώρας. Συνεστήθη υπό του Μητροπολίτου Ιωαννίνων Μακαρίου που δέωσε 5000 γρόσια που με τους τόκους των προς 12% πληρώνονταν οι δάσκαλοί της. Στη Σχολή δίδαξε μεταξύ των άλλων και ο Αλέξανδρος Λεοντόπουλος.

ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Η Μακεδονία πανάρχαια ελληνική χώρα, που υπέστη την τύχην της όλης Ελλάδος υπετάγη στους Τούρκους το 1453 και πάντοτε υπερείχε των υπερφίαλων αξιώσεων των Βουλγάρων περί υπεροχής των εις όλους τους κλάδους των επιστημών, των τεχνών και του πολιτισμού. Ο Α.Μ. Ανδρεάδης, καθηγητής στο περίφημο έργο του «Ελλάς και Μακεδονία» (Τεργέστη 1905 εκδόθηκε και στην Αγγλική γλώσσα) λέγει, ότι ελληνικά σχολεία που εκεί, στη Μακεδονία δηλαδή υπήρχαν 998 μετά μαθητών 59.640 έναντι 561 Βουλαρικών με 28.050 μαθητών.

Ο Γουστάβος Γκίφκης, στο Βερολίνο πιας υπήρχαν εκεί, το 1904, 1375 σχολεία μετά 2100 δασκάλων και 7.800 μαθητών διδαίτερα δε στο Νομό Κοζάνης. Σήμερα δε, (1936) λειτουργούν 18 εξαθέσια εκ των οποίων τέσσερα στη Θεσσαλονίκη μετά Παιδαγωγικής Ακαδημίας, Εμπορικών Σχολών, και του Πανεπιστημίου από το 1926, τα δε άλλα στις Σέρρες, Καβάλα, Δράμα, Πολύγυρο, Βέρροια, Έδεσσα, Καστοριά, Κοζάνη, Γρεβενά, Σιάτιστα, Τσοτύλι, Φλώρινα και Κατερίνη. Λειτουργούν ακόμη 28 ημιγυμνάσια, 8 αστικά σχολεία για κορίτσια, 5 εμπορικές σχολές, πλείστα δημοτικά σχολεία και άλλα ιδιωτικά και επαγγελματικά ιδρύματα.

ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Αθω (Αθωνίας Ακαδημία). Φοίτησαν εκαντοντάδες και χιλιάδες μοναχοί που μετέπειτα, είτε ως ιερείς, είτε ως μοναχοί, επάνδρων πολλά σχολεία στο εσωτερικό και εξωτερικό και σκορ

ΔΥΟ ΑΠΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΑΞΙ ΚΑΠΟΙΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ

Από την αλληλογραφία της στήλης (είτε μέσω ταχυδρομείου είτε μέσω διαδικτύου) προέρχονται οι δύο ερωταποκρίσεις που παρουσιάζονται στην συνέχεια.

1. Το κοντάκιον της ακολουθίας των Τυπικών

ΕΡ. Η ακολουθία των Τυπικών είναι σήμερα μία αρκετά περιθωριοποιημένη ακολουθία. Γνωρίζουμε πως αναπληρώνει την θ. λειτουργία τις ημέρες που δεν την τελούμε. Δεν έχουμε μάθει όμως καλά την διάταξη της και δυσκολεύμαστε στην επιτέλεσή της. Μετά το «Πάτερ ημών» υπάρχει μία σειρά από κοντάκια (που είναι περισσότερα τις ημέρες της Μ. Τεσσαρακοστής). Για ποιό λόγο προτάσσεται της σειράς των κοντακίων το της Μεταμορφώσεως «Επί του όρους μετεμορφώθης»; Δεν είναι ακατανόητη η μόνιμη θέση του στο σημείο αυτό;

ΑΠ. Στο παραπάνω ερώτημα θα μπορούσαν να προσθέθουν και άλλα παρόμοια. Πότε καθωρίστηκε να λέγεται το συγκεκριμένο κοντάκιο στην ακολουθία των τυπικών; Γιατί λέγεται το συγκεκριμένο κοντάκιο, οσάκις τα τυπικά ψάλλονται με τις ώρες των καθημερινών, αλλά όχι, όταν εντάσσονται στην λειτουργία; (τουλάχιστον για τις απλές καθημερινές άνευ εορτής τι εμποδίζει μετά την είσοδο να λέγεται το κοντάκιον της μεταμορφώσεως και κατόπιν της ημέρας και τέλος το «Προστασία»). Σε κάποια βασική βιβλιογραφία που προσέτρεξα δεν βρήκα ουσιαστική απάντηση. Ας μου επιτραπεί όμως να εκφράσω κάποιες σκέψεις, οι οποίες (ίσως να βοηθήσουν στον προβληματισμό γύρω από το θέμα αυτό.

Στις ακολουθίες της Εκκλησίας εκτός από τους δύο γνωστούς λειτουργικούς κύκλους, τον εβδομαδιαίο και τον ετήσιο, υπάρχει και ο ημερήσιος, τον οποίο συχνά ξεχνούμε ή τουλάχιστον δεν τον αντιλαμβανόμαστε πάντοτε ως λειτουργικό κύκλο. Είναι βεβαίως γνωστό το «εορτολογικό» περιεχόμενο των ακολουθιών του νυχθημέρου· το μεσονυκτικόν συνδέεται με την ανάσταση των νεκρών και την δευτέρα παρουσία, η 1η ώρα με την θεοφάνεια (= ενσάρκωση του Κυρίου), η 3η ώρα με την επιφοίτηση του αγίου Πνεύματος, η 6η με την σταύρωση, η 9η με τον επί σταυρού θάνατο του Χριστού, και λοιπά. Η ακολουθία των τυπικών με το σταθερό κοντάκιο «Επί του όρους» συνδέεται με την μεταμόρφωση, όποτε εντασσόμενη στον ημερήσιο κύκλο ακολουθιών μάς προσφέρει μία ανάμνηση αυτής της δεσποτικής εορτής και έτσι κατά κάποιον τρόπο συμπληρώνει τα εορτολογικά θέματα του νυχθημέρου.

Είναι γνωστό επίσης ότι η λειτουργία δεν εντάσσεται στις ακολουθίες του νυχθημέρου. Ίσως αυτό θα μπορούσε να είναι μία εξήγηση στο γιατί και τα τυπικά (ως ακολουθία υποκατάστατο της λειτουργίας) δεν έχουν μία σταθερή θέση· άλλοτε ψάλλονται μετά την 6η

ώρα άλλοτε μετά την 9η άλλοτε στην αρχή της λειτουργίας. Επειδή η αρχαία θέση της λειτουργίας είναι επίσης μετά την 6η εκκλησιαστική ώρα και επειδή στο Ωρολόγιον τα τυπικά τίθενται μεταξύ 6ης και 9ης, μπορούμε να προσδιορίσουμε ως αρχαίο χρόνο τελέσεως της το μεταμεσημβρινό διάστημα ανάμεσα στην 12η και 15η ώρα του σημερινού 24ωρου ωρολογίου. Αναποφεύκτως λοιπόν τα τυπικά συνδέονται με ακολουθίες που έχουν ως θέμα το πάθος του Κυρίου (6η και 9η ώρες) ή την ανάσταση-πάσχα (λειτουργία). Άραγε υπάρχει κάποια σχέση στο ότι η μεταμόρφωση συνέβη 40 μέρες προ του σταυρού του Κυρίου με την ένταξη του κοντακίου της εορτής στην ακολουθία των τυπικών; Ή μήπως επειδή λέγει το κοντάκιον...ίνα όταν σε (οι μαθηταί) (δωσι σταυρούμενον (= 6η ώρα), το μεν πάθος (= 9η ώρα) νοήσωσιν εκούσιον, τω δε κόρσμα κηρύξωσιν, ότι

συ υπάρχεις αληθώς του Πατρός το απαύγασμα (= λειτουργία, ή και εσπερινός με το «Φως ιλαρόν, αγίας δόξης αθανάτου Πατρός»). Ή μήπως η πληροφορία του Λουκά ότι κατά την ώρα της μεταμόρφωσεως «Ο Πέτρος και οι συν αυτών ήσαν βεβαρημένοι ύπνω» (Λκ 9:32) έδωσε αφορμή να ερμηνευεθή ότι η πιο πιθανή ώρα της ημέρας που έλαβε χώρα αυτό το γεγονός ήταν μετά το μεσημέρι, ώρα που από τον κόπο της ημέρας είναι φυσικό να είμαστε «βεβαρημένοι ύπνω»; Νομίζω ότι δεν πρέπει να αποκλείσουμε από την έρευνα το ενδεχόμενο κάποια από τις παραπάνω υποθέσεις ή και συνδυασμός αυτών να συνετέλεσαν καθοριστικά στην σταθερή παρουσία του σε λόγω κοντακίου.

2. Ο ειρμός της 8ης ωδής στο «Θεοτοκάριον» του οσίου Νικοδήμου

ΕΡ. Στο «Θεοτοκάριο» του οσίου Νικοδήμου του Αγιορείτου γιατί στο τέλος της ογδόης ωδής επισυνάπτεται ο ειρμός της μαζί με τον στίχο «Αινούμεν, ευλογούμεν...»; Και γιατί μετά τις εννέα ωδές υπάρχουν τα 4 προσόμοια τροπάρια, που προφανώς δεν είναι ποιήματα του υμνογράφου του κανόνας (ίσως είναι όλα του αγίου Νικοδήμου);

ΑΠ. Διπλό το ερώτημα, και ας αρχίσω από το 2ο σκέλος του. Δεν ξέρω αν τα 4 προσόμοια μετά κάθε θεομητορικό κανόνα του Θεοτοκάριου είναι ποίημα του εκάστοτε υμνογράφου, αλλά σίγουρα δεν μπορούμε να αποκλείσουμε το ενδεχόμενο πολλά από αυτά ή και τα περισσότερα να τα συνέθεσαν οι ίδιοι οι υμνογράφοι, διότι η απλουστέρα μορφή μιας πλήρους μη εορτασμού ακολουθίας είναι ακριβώς αυτή, ένας κανόνας με μεσώδιο κάθισμα (μετά ή άνευ κοντακίου) και 4 προσόμοια (ή 3 προσόμοια και ένα δόμιο θεοτοκίο, άρα πάλι 4). Πολλές ακολουθίες μη εορτασμών των μηνάνων μας έχουν ακριβώς αυτήν την μορφή (π.χ. δεκεμβρίου 1, 2 και 16· Ιουλίου 3, 4, 6, 10, 12, 13 της αγίας Γολινδούχ, 14, 16, 18, 28 και 30, κ.λπ.). Το αν αυτά τα προσόμοια θα

Θέματα Εκκλησιαστικού Τυπικού και Λειτουργικής

ψαλούν πριν από τον κανόνα (σε περίπτωσι εσπερινού) ή μετά (σε περίπτωσι όρθρου ή αποδείνου ή μεσονυκτικού ή παρακλήσεως) είναι θέμα τυπικού. Επομένως ήταν σύνηθες ένας υμνογράφος μαζί με τον κανόνα να συνθέτει και προσόμια. Αυτό φαίνεται και από το παλαιότερο Θεοτοκάριο του Αγαπίου Λάνδου, στο οποίο επίσης μετά κάθε κανόνα ακολουθούν 4 τροπάρια. Μπορεί απλώς ο όσιος Νικόδημος να διώρθωσε ή και να συμπλήρωσε κάποια από αυτά, αν χρησιμοποίησε κανόνες που δεν είχαν προσόμια.

Όσο για το πρώτο υποερώτημα, γιατί στο τέλος εκάστης ογδόης ωδής επισυνάπτεται ο ειρμός της μαζί με τον στίχο «Αινούμεν, ευλογούμεν...», η πιθανώτερη εξήγηση είναι ότι πρόκειται για λάθος εξ αντιγραφής ή λάθος των πρώτων τυπογράφων. Δεν υπάρχει κανένας απολύτως λόγος που να δικαιολογήται η αναγραφή του συγκεκριμένου ειρμού, ούτε πρέπει να ψάλλεται από όσους τυχόν χρησιμοποιούν θεοτοκάριο. Σημειωτέον δε ότι και το προμηνούνευθέν Θεοτοκάριον του Αγαπίου Λάνδου δεν έχει κανέναν ειρμό 8ης ή άλλης ωδής.

Ο ειρμός αυτός δεν ανήκει στις ακροστιχίδες των κανόνων. Η χρήση του δικαιολογείται μόνον στον όρθρο των μη εορτίων ημερών, όταν αντί καταβασιών λέγωνται οι ειρμοί της 3ης, 6ης, 8ης και 9ης ωδής «εις την τάξιν αυτών». Ίσως από κάποιον τέτοιον κανόνα που πρωριζόταν για χρήση σε όρθρο να παρέμεινε κατά λάθος ο ειρμός της 8ης ωδής (ενώ αφαρέθηκαν οι ειρμοί των άλλων ωδών) και μετά να νομίστηκε ότι πρέπει να υπάρχη σε όλους τους κανόνες του θεοτοκάριου. Ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει φαίνεται στις παλαιές εκδόσεις του Θεοτοκαρίου, που δεν έχουν ειρμό 8ης ωδής στον 2ο κανόνα του α' ήχου, ενώ στους υπόλοιπους κανόνες δεν έχουν προ του ειρμού την λέξη «Αινούμεν». Αυτά είναι προσθήκες νεωτέρων εκδότων και ίδιως κάποιων μοναχών εκτός Αγίου Όρους που ακολουθούν το παλαιό ημερολόγιο, και οι οποίοι κάνοντας την άγνοιά τους κανόνα αφήρεσαν από την πολυτελή έκδοση του Θεοτοκαρίου, που πραγματοποίησαν, αναγκαία υμνογραφήματα που είχε συλλέξει ο όσιος Νικόδημος, διότι δεν κατάλαβαν την αξία τους και την αναγκαιότητά των, για να προσθέσουν άλλα κειμένα, μη υμνογραφικά, αλλοιώνοντας έτσι τον χαρακτήρα αυτού του λειτουργικού βιβλίου.

Νομίζω ότι είναι καιρός κάποιο αθωνικό ή άλλο μοναστήρι να αναλάβη μία προσεκτική και διωρθωμένη επανέκδοση του Θεοτοκαρίου του οσίου Νικοδήμου, διότι είναι κρίμα να κυκλοφορή αλλοιωμένο, σε πρόχειρες και φιλολογικά απημέλητες εκδόσεις. Σε μία τέτοια επανέκδοση φυσικά όλοι οι ειρμοί της 8ης ωδής πρέπει να αφαιρεθούν· διότι όταν εκδίδεται ένας ασματικός κανόνας εκτός όρθρου, ή θα σημειώνωνται όλοι οι ειρμοί όλων των ωδών ή κανένας. Άλλιώς δημιουργούνται σύγχυση και παρατυπίες.

ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ (από το 1928)
ΤΖΕΛΑΤΗΣ
ΕΙΔΗ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ - ΔΩΡΑ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΖΕΛΑΤΗΣ

Έκθεση Αγιογραφίας, γκραβούρες αυθεντικές

ΓΕΡΟΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 29Α - ΠΑΤΡΑ
ΤΗΛ.: 2610/272.692,
ΟΙΚΙΑΣ: 2610/329.930

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΖΥΛΟΓΛΥΠΤΑ ΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΑ

ΠΕΡΙΚΛΗΣ Γ. ΘΕΟΦΑΝΗΣ

- ΤΕΜΠΛΑ
- ΘΡΟΝΟΙ
- ΑΜΒΩΝΕΣ
- ΠΑΓΚΑΡΙΑ
- ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΑ

Ο ΑΓΙΟΣ ΕΡΜΟΓΕΝΗΣ. Ο τιμώμενος στην Κύπρο μαρτυρικός ιεράρχης της Σάμου

Μέσα στη σεπτή χορεία των ενδόξων ιερομαρτύρων της πίστεως μας, που λαμπρύνουν το πνευματικό στερέωμα της Εκκλησίας μας, συναριθμείται και ο τιμώμενος στις 5 Οκτωβρίου Άγιος ιερομάρτυρος Ερμογένης ο θαυματουργός, ο θεόπνευστος και μαρτυρικός επίσκοπος της Σάμου, ο οποίος τιμάται ως τοπικός άγιος της Κύπρου, αφού τα ιερά του λείψανα έφτασαν θαυματουργικώς στην περιοχή Κούριο κοντά στο χωριό Επισκοπή της Κύπρου, όπου μέχρι σήμερα σώζεται ο τάφος του.

Ο Άγιος Ερμογένης γεννήθηκε τον 4ο μ.Χ. αιώνα στην κωμόπολη Φοινικούντα της Αττάλειας της Μ. Ασίας από ευσεβείς και φιλόθεους γονείς, οι οποίοι τον διαπαιδαγόγησαν με τα νάματα της χριστιανικής πίστεως.

Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό και με τη συστηματική μελέτη της Αγίας Γραφής, αλλά και με την τακτική συμμετοχή του στη λατρευτική και μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας, τον ανέδειξαν σε ενάρετο και φιλογερό χριστιανό, ο οποίος πυρπολείτο από την ακλόνητη και σταθερή του πίστη στον Ιησού Χριστό. Μόλις απεβίω-

**Αριστείδης Γ. Θεοδωρόπουλος
Εκπαιδευτικός**

σαν οι θεοσεβείς γονείς του, παραμέρισε τα πλούτη, τη δόξα και τη νεότητά του και αφού διένειμε την περιουσία του στους φτωχούς και τα ορφανά παιδιά, αναχώρησε για την Αίγυπτο για να συναντήσει και να μαθητεύσει κοντά σε μεγάλες ασκητικές μορφές. Εκεί βίωσε τις πνευματικές εμπειρίες των μεγάλων ασκητών της ερήμου, οι οποίες οδηγούν σε υψηλά επίπεδα αρετής και αγιότητος. Από την Αίγυπτο αναχώρησε για την Αθήνα και αφού απέκτησε περισσότερες πνευματικές εμπειρίες, έφυγε για την Κωνσταντινούπολη.

Η απαστράπουσα αρετή και η άκρα ταπεινότητά του παρακίνησαν τον Πατριάρχη στο να τον χειροτονήσει διάκονο και στη συνέχεια πρεσβύτερο της Εκκλησίας. Αλλά η χαρισματική του προσωπικότητα τον ανέδειξε σύντομα κατ' εντολή του Πατριάρχου σε Επίσκοπο της Εκκλησίας της Σάμου, η οποία την εποχή αυτή κλυδωνίζόταν από τις αιρέσεις και την πλάνη των ειδώλων. Ο φιλογερός ιεράρχης Ερμογένης αναδείχθηκε σύντομα σε διαπύρουσιο κίρκυρα του λόγου του Θεού, αφού με το πύρινο κήρυγμά του για τον ένα και αληθινό Θεό δίδασκε τους ολιγόπιστους και μετέστρεψε στην αληθινή πίστη τους πλανεμένους, τους οποίους στη συνέχεια βάπτιζε στο όνομα του Τριαδικού Θεού. Αλλά η δυναμική του επισκοπική παρουσία συνδυάστηκε και με τη συγγραφή πολύτιμων και αξιομνημόνευτων συγγραμμάτων, με την πλούσια φιλανθρωπική του δραστηριότητα και με τα πολλά θαύματά του, τα οποία επιτελούσε με τη χάρη του Θεού.

Η πολύπυχη επισκοπική του δράση και ο διαρκής και επίπονος αγώνας του για τη μεταστροφή των πλανεμένων και τη διάδοση της αληθινής χριστιανικής πίστεως προκάλεσε τον φθόνο και την οργή των ειδωλολατρών, οι οποίοι τον συνέλαβαν ως διδάσκαλο και καθοδηγητή των χριστιανών. Κατ' εντολήν του ειδωλολάτρη ηγεμόνος Σατορίνου οδηγήθηκε ο φιλογερός επίσκοπος της Σάμου ενώπιον του με την κατηγορία ότι διδάσκει τους κατοίκους να προσκυνούν τον Σταυρωθέντα και Αναστάντα Κύριο και να αποστρέφονται τους αιώνιους θεούς. Ο θαρραλέος και φιλογερός ιεράρχης Ερμογένης ομολόγησε με παρρησία την παντοδύναμια του ενός και αληθινού Θεού ως κτίστου και δημιουργού του σύμπαντος, ενώ χαρακτήρισε τα ειδώλα ως ακάθαρτα βδελήγματα, που οδηγούν στην απώλεια των ανθρώπων. Η θαρραλέα ομολογία του Αγίου προκάλεσε τον θυμό του ηγεμόνος, ο οποίος πρόσταξε να τον μαστιγώσουν για πολλή ώρα μέχρι να διαλυθούν οι σάρκες του. Η ακλόνητη όμως πίστη

του οδήγησε σε νέα σκληρά βασανιστήρια. Τον κρέμασαν σ' ένα ξύλο και με σιδερένια νύχια κατέσχιζαν τις σάρκες του, ενώ κατέκαιγαν τις μασχάλες του με αναμμένες λαμπτάδες. Ο Άγιος Ερμογένης συμπεριφέροταν σαν να έπασχε κάποιος άλλος και έδινε την εντύπωση ότι βρισκόταν σε βασιλικό δωμάτιο, αισθανόμενος απεριγραπτή χαρά και αγαλλίαση. Το γεγονός αυτό εξόργισε τον ηγεμόνα σε τέτοιο βαθμό, ώστε διέταξε να τον φυλακίσουν. Ο μαρτυρικός επίσκοπος πηγαίνεται στη φυλακή δόξασε τον Θεό, ο Οποίος τον αξιώσε να μαρτυρήσει για το όνομα Του. Μέσα στη φυλακή δέδεσαν τα πόδια του με ξύλο και στον τράχηλο του έβαλαν βαριά αλυσίδα, ενώ φύλακες επέβλεπαν τη φυλακή για να μην προσέλθουν χριστιανοί και περιποληθούν τον Άγιο. Όμως τα μεσάνυχτα έγινε μεγάλος σεισμός και η φυλακή πλημμύρισε από υπερκόσμιο φως. Εμφανίστηκε τότε ο Ιησούς Χριστός μ' ένα πλήθος από Αγγέλους και αφού απελευθέρωσε τον Άγιο από τα δεσμά και τον θεράπευσε από τις πληγές, τον ενίσχυσε στον αγώνα του λέγοντάς του να μείνει θαρραλέος και σταθερός στην πίστη του και ότι θα βρίσκεται πάντα δίπλα του βοηθός και συμπαραστάτης. Αμέσως μετά ο Κύριος αναλήφθηκε στους Ουρανούς μαζί με τους Αγγέλους και μια άρρητη ευωδία γέμισε τον χώρο της φυλακής. Μόλις γνωστοποιήθηκε το θαύμα, πολλοί ειδωλολάτρες εγκατέλειψαν την πίστη τους στα είδωλα και ασπάσθηκαν τον Ιησού Χριστό ως τον μοναδικό αληθινό Θεό.

Την επόμενη ημέρα διέταξε ο Σατορίνος να φέρουν ενώπιον του τον Άγιο. Αμέσως τον ρώτησε, εάν παραμένει σταθερός στην πίστη του στον Κύριο ή εάν έχει αλλάξει γνώμη. Τότε ο Άγιος του απάντησε ότι εκείνος θα έπρεπε να έχει ήδη εγκαταλείψει τα ψεύτικα είδωλα και να έχει στραφεί στην αληθεία της χριστιανικής πίστεως. Στο άκουσμα αυτών των λόγων ο ηγεμόνας εξαγριώθηκε και έδωσε την εντολή να δέσουν τον Άγιο σε άγρια άλογα και να τον σείρουν στη γη μέχρι να κατασχισθούν οι σάρκες του. Αλλά τα άγρια άλογα ημέρευσαν σαν να ήταν πρόβατα και τότε ο Άγιος άρχισε να αναθεματίζει τα είδωλα και αυτούς που τα προσκυνούν. Μόλις άκουσε αυτά ο ηγεμόνας, πρόσταξε να λιθοβολήσουν τον Άγιο στο στόμα, να του ξεριζώσουν τα δόντια και να τον ρίξουν στον γκρεμό. Ο Άγιος Ερμογένης έμεινε όμως σώος και αβλαβής διοξάζοντας το όνομα του Κύριου. Στη συνέχεια δόθηκε η εντολή να γδάρουν τον Άγιο με κοφτερά ξυράφια και κατόπιν με πυρωμένα σουβλιά να του κάψουν τις μασχάλες, τα αυτιά και την κοιλιά. Αλλά και πάλι με τη χάρη του Θεού ο Άγιος έμεινε σώος και αβλαβής. Το θαύμα έκανε πολλούς να αναφωνήσουν «Μέγας ο Θεός των Χριστιανών» και να πιστέψουν στον Ιησού Χριστό, στη συνέχεια δε βαπτίσθηκαν από τον Άγιο στο όνομα της Αγίας Τριάδος. Βλέποντας ο ηγεμόνας το αμετάβλητο της στάσης του Αγίου, αποφάσισε απεγνωσμένος και τυφλωμένος από την κακία του δι' αποκεφαλισμού θανάτωσή του. Μόλις ο Άγιος Ερμογένης οδηγήθηκε στον τόπο της καταδίκης, προσευχήθηκε στον Κύριο που τον αξίωσε να κηρύξει το όνομά Του και να μαρτυρήσει για την αγάπη Του, Του

ζήτησε δε να απαλλάσσει στο μέλλον από κάθε ασθένεια τους χριστιανούς εκείνους, οι οποίοι θα επικαλούνται το όνομα του Κυρίου και θα εορτάζουν τη μνήμη του Αγίου. Αμέσως ακούσθηκε φωνή σαν να ήταν βροντή που καλούσε τον Άγιο στη χαρά του Παραδείσου και αισθανόμενος απέραντη αγαλλίαση, έκλινε την κεφαλή του και ο δήμιος τον αποκεφάλισε. Η δ' αποκεφαλισμού μαρτυρική τελείωση του Αγίου ενδόξου ιερομάρτυρος Ερμογένους του θαυματουργού ελάβε χώρα στις 5 Οκτωβρίου, ημέρα κατά την οποία η Ορθόδοξη Εκκλησία τιμά και γεραίρει τη μνήμη του.

Κάποιοι θαρραλέοι χριστιανοί φοβούμενοι την οργή των ειδωλολατρών, ήρθαν τη νύχτα και αφού πήραν το ιερό και σεβάσμιο λείψαντο του Αγίου, το τοποθέτησαν μαζί με τα ιερά του άμφια και την τιμία κάρα του μέσα σε κιβώτιο. Αφού το σφράγισαν καλά, το έριξαν στη θάλασσα και με τα κύματα έφτασε στην Κύπρο, στην περιοχή του Κουρίου. Μόλις οι χριστιανοί αντίκρισαν τον πνευματικό αυτό θησαυρό, αναγγέλθηκε το χαρμόσυνο γεγονός στις εκκλησιαστικές αρχές και τον ευσεβή λαό. Αμέσως προσήλθαν με ευλάβεια στον τόπο και λαβόντες το ιερό λείψανο, εναποθέτησαν αυτό στο χωριό Επισκοπή, όπου εκεί αργότερα ανεγέρθηκε ναός επ' ονόματι του θαυματουργού Αγίου. Ο ναός ανέγερθηκε στην περιοχή της Κάτω Λεύκας της Κύπρου, στην οποία έγινε η επισκεψη του Αγίου Ερμογένους τον 17ο αιώνα ο σημερινός ναός. Μέχρι σήμερα σώζεται ο τάφος του, ο οποίος αποτελεί αέναο πηγή θαυματουργικών ίασεων γι' αυτούς που προσέρχονται με πίστη και ευλάβεια.

Το 1772 εκδόθηκε στη Βενετία με δαπάνη του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κιπριανού Μακαρίου του Κυρίου η ακολουθία του Αγίου, η οποία το 1963 ανατυπώθηκε με δαπάνη της Εκκλησιαστικής Επιτροπής του χωριού Επισκοπής της Κύπρου. Το 1991 εκδόθηκε η ακολουθία του Αγίου Ερμογένους, την οποία εποίησε ο Πανοσιολογώτατος Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Λευμώνος Λέσβου π. Νικόδημος Παυλόπουλος κατόπιν αιτήματος της εκ Καρλοβάσου Σάμου ευσεβούς προσκυνητρίας κ. Ειρήνης Ευγενικού, η οποία είχε επισκεφθεί με τον αείμνηστο Μητροπολίτη Σάμου και Ικαρίας κυρό Παντελεήμονα Μπαρδάκο την Επισκοπή της Κύπρου και είχε προσκυνήσει τα ιερά και χαριτόβρυτα λείψανα του Αγίου Ερμογένους

Στ' Ιερατική Ημερίδα της Ιεράς Μητροπόλεως Αιτωλίας και Ακαρνανίας

Με θέμα «Λατρεία και πνευματική ζωή» πραγματοποιήθηκε η Στ' Ιερατική Ημερίδα της Ιεράς Μητροπόλεως Αιτωλίας και Ακαρνανίας, την Δευτέρα 30 Σεπτεμβρίου 2013 στις κατασκηνωτικές εγκαταστάσεις της Ιεράς Μητροπόλεως στη Ρίζα Αντιρρίου, όπου συμμετείχαν όλοι οι ιερείς και οι διάκονοι της Ιεράς Μητροπόλεως.

Το θέμα ανέπτυξε ο Αναπληρωτής Καθηγητής Λειτουργικής της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεοσαλονίκης κ. Παναγιώτης Σκαλτσής.

Η Ημερίδα άρχισε με την ακολουθία του Αγιασμού που τέλεσε ο Σεβασμιώτατος Ποιμενάρχης μας κ. **Κοσμάς**. Άμεσως μετά ο Σεβασμιώτατος στην εισαγωγική ομιλία του καλωσόρισε τους ιερείς και τον κ. Σκαλτσή και εξέφρασε την ιδιαίτερη χαρά του για την παρουσία του «συμπατριώτη μας καθηγητή», όπως χαρακτηριστικά ανέφερε, καθώς ο κ. Σκαλτσής κατάγεται από το Αγρίδιο Βάλτου Αιτωλοακαρνανίας.

Ακολούθως ο οιμιλητής αναπτύσσοντας το θέμα του με ιδιαίτερη γλαφυρότητα, αναφέρθηκε στην λατρεία ως μια ζωντανή παράδοση που εξαπειρεύεται το βίωμα της Εκκλησίας. Ασχολήθηκε με τις ιερές ακολουθίες του νυχθμέρου (μεσονυκτικό, όρθρος, θεία Λειτουργία, α' ώρα, γ' ώρα, στ' ώρα, θ' ώρα, εσπερινός και απόδειπνο) κάνοντας ξεχωριστή αναφορά σε κάθε μια από αυτές, τονίζοντας το βιβλικό τους υπόβαθρο καθώς και την εξελιξη τους μέσα στον χρόνο.

Επισημαίνοντας την ιστορική πλευρά της διαμόρφωσης των προσευχών στην Εκκλησία αναφέρθηκε κυρίως στους αγίους ερμηνευτές των ακολουθιών του νυχθμέρου Συμέων Θεοσαλονίκης και Μάρκο Ευγενίκο και στα ερμηνευτικά τους σχόλια. Τόνισε ότι έχοντας ως βάση το «αδιαλείπτως προσεύχεσθαι», που πάντοτε υπήρξε από τον Δ' αιώνα, καθιερώθηκαν οι τεταγμένοι καιροί των προσευχών, δηλαδή οι ιερές ακολουθίες.

Κλείνοντας την εισήγηση του ανέφερε μεταξύ άλλων ότι «Η λειτουργική ζωή είναι ότι πολυτιμότερο

έχουμε. Μέσα στη θύελλα που ζούμε δεν μας έμεινε τίποτε άλλο παρά η αξία της Κυριακής και η λειτουργική ζωή. Έχουμε τον Χριστό και την λειτουργική μας ζωή και παράδοση, που δεν την έχει καμία άλλη θρησκεία και καμία άλλη ομοιογία. Η λειτουργική ζωή τρέφει και ενώνει τον άνθρωπο με τον Χριστό, κι όπου υπάρχει ο Χριστός δεν φοβόμαστε τίποτα».

Κατά την συζήτηση που ακολούθησε οι ιερείς έθεσαν τις απορίες τους και τους προβληματισμούς τους. Έλαβαν υπεύθυνες απαντήσεις από τον κ. Καθηγητή σε πρακτικά ζητήματα που τους απασχολούν κατά την τέλεση των ιερών ακολουθιών.

Κλείνοντας τις εργασίες της Ημερίδος ο Σεβασμιώτατος Ποιμενάρχης μας κ. **Κοσμάς** ευχαρίστησε και πάλι τον ομιλητή και τους ιερείς και εξέφρασε την ιανοποίησή του για την άριστη ατμόσφαιρα συνεργασίας που επικράτησε και την πνευματική ωφέλεια που επήλθε.

«Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε όλοι ότι όταν είμαστε ενωμένοι με τον Χριστό δεν έχουμε να φοβηθούμε τίποτα», ανέφερε χαρακτηριστικά και συνέχισε: «Πρέπει να αγαπήσουμε την λατρεία της Εκκλησίας μας και να την ζούμε συνειδητά και όχι πρόχειρα. Έχω συγκεκριμένα παραδείγματα ιερέων που τελούσαν συνειδητά όλες τις ιερές ακολουθίες και κατά την κοιμησή τους έδειξαν σημεία αγιότητος. Εμείς πολλές φορές κάνουμε ό,τι θέλουμε και λέμε ό,τι θέλουμε. Συνηθίζεται οι ιερείς να αφαιρούν και να προσθέτουν στις ιερές ακολουθίες, ενώ πρέπει να υπάρχει συνειδητή συμμετοχή στη θεία λατρεία και υπακοή στο τυπικό των ιερέων ακολουθιών».

Τέλος αναφέρθηκε στην συμμετοχή της Εκκλησίας της Ελλάδος στην πανευρωπαϊκή πρωτοβουλία «Ένας από εμάς» (One of us), με στόχο να επανεξετασθεί υποχρεωτικά και ενδεχομένως ακυρωθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο η νομιμοποίηση της χρηματοδότησης ευρωπαϊκών κονδύλιών της τεχνολογικής έρευνας σε ανθρώπινα έμβρυα. Ο Σεβασμιώτατος διέ-

νειμε στους ιερείς το ειδικό έντυπο συλλογής υπογραφών και ζήτησε να ενημερώσουν τους χριστιανούς για το πολύ σοβαρό αυτό θέμα και να συγκεντρώσουν υπογραφές.

Ακολούθησε κοινή τράπεζα, στο χώρο των κατασκηνώσεων.

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ "ΤΟ ΤΡΑΝΟ ΛΙΒΑΡΙ" ΑΣΤΕΡΙΩΤΗΣ

ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ 17 ΖΑΡΟΦΑΙ ΠΑΤΡΑΣ

ΤΗΛ.: 2610/321.511 - ΟΙΚΙΑΣ 2610/310.317 & KIN.: 6945/795.725

Το Κρέοπωλείο Ζωές!

Για Αριστή ενημέρωση στον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας

Για Αριστή και Επιτυχή 100% Εκπαίδευση σε σχήμα Όλων των κατηγοριών, Α-Β-Γ-Δ-Ε

Για απόκτηση Πιστοποιητικού Επαγγελματικής Ικανότητας (Π.Ε.Ι.)

Για απόκτηση Άδειας Οδηγού Μοτοποδηλάτου και όλων των νέων κατηγοριών Μοτοσυκλέτας

Σχολή οδηγών των αδελφών Αλεξίας και Διονύση Μαυροειδή

Εκπαίδευσης οδηγών, Πανεπιστημιακού επιπλέον, με κορυφαίες γνώσεις και πολύχρονη πείρα που δεν συμβιβάζονται με τίποτα λιγότερο από το Άριστα στην Εκπαίδευση οδηγών

Αναλαμβάνουμε αναθεωρήσεις διπλωμάτων, επεκτάσεις κ.λπ.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ:

Σε πολύτεκνους - Φοιτητές - εθελοντές αιμοδότες και οικονομικά αδύναμους συνανθρώπους μας.

Κορίνθου 400, Πάτρα, Τηλ. 2610 336.333 697.7.53.53.53, 699.6.17.17.17

«ΧΑΡΙΝ ΥΓΕΙΑΣ»

*Της ιατρού Ασημίνας Ζανιά-Τσιμάρα azaniatsimara@gmail.com

"1η Οκτωβρίου Ημέρα Τρίτης Ηλικίας"

Το 1990 η γενική συνέλευση του Ο.Η.Ε καθιέρωσε την 1η Οκτωβρίου κάθε έτους, ως Παγκόσμια ημέρα Τρίτης Ηλικίας. Στόχος της απόφασης αυτής ήταν και είναι, η απόδοση του οφειλομένου φόρου τιμής στους ηλικιωμένους καθώς και η επισήμανση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι συνάνθρωποί μας στην ηλικία αυτή.

Στις ημέρες μας, η έναρξη της τρίτης ηλικίας ορίζεται από τα 65 έτη και άνω. Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τα κριτήρια του Ο.Η.Ε, μια χώρα θεωρείται «γηρασμένη», όταν το ποσοστό των ανθρώπων >65 ετών καταγράφεται από 7% και άνω. Επίσης, σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (Π.Ο.Υ.), σχύλουν τα ακόλουθα:

1. Το 2000, ζούσαν σε όλον τον πλανήτη 600.000 εκατομμύρια άνθρωποι ηλικίας >60 ετών. Υπολογίζεται ότι, το 2025 ο αριθμός αυτός θα φθάσει τους 1,2 δισεκατομμύρια ανθρώπους, ενώ το 2050 θα ξεπεράσει τα 2 δισεκατομμύρια.

2. Η πλειονότητα των ατόμων τρίτης ηλικίας είναι γυναίκες, καθώς το 2012 για κάθε 84 άνδρες άνω των 60 ετών, υπήρχαν 100 γυναίκες.

3. Στην Ελλάδα αυτήν την στιγμή υπολογίζεται ότι, περίπου 2,4 εκατομμύρια άνθρωποι (24,7% του γενικού πληθυσμού) είναι ηλικίας άνω των 60 ετών. Λόγω της συνυπάρχουσας υπογεννητικότητος, η «γήρανση» της χώρας μας είναι συνεχώς αυξανόμενη.

Προβάλλει επιτακτική η ανάγκη, ιδιαίτερως σε αυτές τις εποχές της οικονομικής κρίσης, η πολιτεία, η κοινωνία και οι θεσμοί να σταθούν στο πλευρό των ηλικιωμένων και των αναγκών τους. Οι συνθήκες γήρανσης διεθνώς, σύγουρα, δεν είναι ίδιες για όλες τις χώρες του πλανήτη (παράγοντες οικονομικοί, κοινωνικοί κ.α., παιζουν καθοριστικό ρόλο). Όμως, σύμφωνα, με την τελευταία παγκόσμια κατάταξη του Δείκτη Global AgeWatch, η Ελλάδα βρίσκεται στην 58η θέση (συνθήκες γήρανσης), χαμηλότερα από την Αλβανία (39η), την Κύπρο (57η) και τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, πλην της Πολωνίας. Ο Δείκτης αυτός συντάσσεται από τη διεθνή οργάνωση υπέρ των δικαιωμάτων των ηλικιωμένων (HelpAge International) με τη βοήθεια του Ο.Η.Ε, λαμβάνοντας υπ' όψιν τους επιμέρους παράγοντες που επηρεάζουν την ποιότητα ζωής ενός ηλικιωμένου, άνω των 60 ετών (νιώδους ασφαλείας) που είναι μόνο το 43% των ατόμων άνω των 60 ετών νιώδουν ασφαλείας να είναι μόνοι τους στο σπίτι (π.χ. τη νύχτα) και μόνο το 40% δηλώνουν ότι μπορούν ικανοποιήσουν πλήρως τις ανάγκες τους (διατροφή, περίθαλψη, ένδυση κ.α.).

Ελέω οικονομικής κρίσης, οι έννοιες περικοπές, αναδιάρθρωση, κοστολόγηση κ.α κυριαρχούν στην καθημερινότητά μας. Σε μια κοινωνία, όμως, που σέβεται τον εαυτό της, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων ανθρώπων είναι υποχρέωση αλλά και ανάγκη της. Μια πολιτεία, μια κοινωνία που δε μεριμνά, δεν σέβεται τους ανθρώπους της, κατ' ουσίαν καταδικάζει την ύπαρξή της. Το ζήτημα του γηράσκοντος

ΕΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙΣ ΠΟΛΛΑΙΣ...

Την προηγουμένη Κυριακή εορτάσθη με κάθε επισημότητα η 49η επέτειος της Επανακομιδής της Αγίας Κάρας του Αγίου Αποστόλου Ανδρέου στην πόλη μας.

Ο μεγαλοπρεπής Ιερός Ναός του Πρωτοκλήτου, το σύμνωμα των Πατρών και της Αχαΐας, αλλά και της Ελλάδος απάστρης, ολόφωτος ως άλλος ουρανός, εδέχθη πις χιλιάδες των προσκυνητών, οι οποίοι με ευλάβεια πολλή γονάτισαν και προσεκύνησαν την Αγία Κάρα και τον Σταυρό του Αγίου Αποστόλου Ανδρέου.

Από το πρώιμη παραμονής της εορτής, ο Λαός των Πατρών, αλλά και προσκυνητές από άλλα μέρη της Ελλάδος και του εξωτερικού (Ρώσοι και Ρουμάνοι κυρίως), προσήρχοντο ευλαβικά για να τιμήσουν τον Πρωτόκλητο των Αποστόλων, ο οποίος επορφύρωσε με το αἷμα του την γη της Αχαικής πρωτευούσης.

Κατά την διάρκεια του Εσπερινού, αλλά και της Θείας Λειτουργίας, κυρίως όμως κατά την Λιτανεία που πραγματοποιήθηκε το απόγευμα της Κυριακής, η ευλάβεια ξεχείλισε από τις καρδιές, η ευγνωμοσύνη προς τον Άγιο έγινε πλήμμυρα χαράς και η προσευχητική παρουσία του

Λαού του Θεού κατέκλυσε την παραλία των Πατρών, τα πλοία που μετέφεραν διάθαλάσσης την Ιερά Εικόνα και την Αγία Κάρα του Πρωτοκλήτου, την Πλατεία Τριών Συμμάχων όπου έγινε η Δοξολογία, και την οδό Αγίου Ανδρέου απ' όπου διήλθε η ιερά Λιτανεία.

Καθώς όλα αυτά εξελίσσονται ενώπιόν μας και δημιουργούσαν στην καρδιά μας τα ανάλογα βαθεία συναισθήματα, ο νούς μας έτρεχε εκεί όπου ο Άγιος Απόστολος Ανδρέας γονατίστος μπροστά στον χιαστό

Σταυρό εμακάριζε το ξύλο, το οποίο τελικώς έγινε το όχημα, που τον μετέφερε στον ουρανό, λέγοντάς του: «Ω αγαθέ σταυρέ, ο ευπρέπειαν και ωραιότητα εκ των μελών του Κυρίου δεξάμενος, επί πολύ επιπόθητε και σπουδαίως επιθυμητέ και εκτενώς επιζητούμενε, και ήδη επιποθούσης σε της ψυχής μου προητοιμασμένε, λάβε με από των ανθρώπων και απόδος μοι των διδασκάλων μου, ίνα διά σου απολάβη με ο διά σου με λυτρωσάμενος»

Από τότε η γη ηγιάσθη, ο τόπος εχαριτώθη, το νερό της πηγής μετετράπη εις ύδωρ σωτήριον, η Πάτρα έγινε τόπος πνευματικής έλεως, αφού ως κιβώριον του χαριτοβρύτου Λειψάνου του Πρωτοκλήτου διεφημίσθη στα πέρατα της οικουμένης.

Οποία τιμή και ευεργεσία από τον Κύριο για τον τόπο μας και για τον Πατραικό Λαό! Πόσο μας αγάπησε ο Θεός! Πόσο μας ελέησε! Πόσο μας ευεργέτησε! Οχι μόνο τον Απόστολο Ανδρέα απέστειλε για να μας φωτίση, να μας βαπτίση και να μας οδηγήση προς τον ουρανό, αλλά τον άφησε εδώ και σωματικώς, ώστε μέσα από την χάρη του χαριτοβρύτου Λειψάνου του, να έχωμε παρηγορά και επισποριγμό. Μας άφησε εδώ τον Απόστολό μας με τον Τάφο του, ο οποίος ευρίσκεται στον Παλαιό Ναό και επί του οποίου κάθε Παρασκευή τελούμε Ιερά Αγρυπνία, και με την Αγία Κάρα του, η οποία ως θησαυρός απίμητος φυλάσσεται μαζί με τον τιμιότατο Σταυρό του στον Νέο περικαλλή Ιερό Ναό του.

Πόσο μας αγάπησε όμως και ο Άγιος Απόστολος Ανδρέας. Μας αγκάλιασε ως τέκνα του περιπόθητα, μας επροστάτευσε και μας προστατεύει εκ κινδύνων παντοδαπών. Μας ελευθέρωσε εκ βαρβαρικής εισβολής, μας εβοήθησε θαυμαστά κατά την διάρκεια της Γερμανικής Κατοχής, μας εστήριξε κατά την ώρα των σεισμών, μας εκράτησε και μας κρατεί στα χέρια του κατά τις ώρες των συμφορών, των θλίψεων και των ποικίλων προσωπικών και γενικωτέρων δυσκολιών τις οποίες αντιμετωπίζομε, κυρίως κατά τις σκληρές ημέρες που ζούμε και ζει ολόκληρη η πατρίδα μας.

Μας ευλόγησε και μας αξίωσε διά πρεσβειών του, να λιτανεύσωμε πριν από λίγο καιρό τον Σταυρό του μαρτυρίου του σε χώρες που επίσης αγάπησε και σε λαούς που τόσο τον αγάπησαν. Μιλώ για την ιερά προσκυνηματική αποδημία στις χώρες Ρωσία, Ου-

κρανία και Λευκορωσία, όπου εκατομμύρια ευσεβών Χριστιανών έσπευσαν να υποδεχθούν το ιερόν σέβασμα και να ικετεύσουν τον Άγιο Ανδρέα για ενίσχυση και παραμυθία.

Ο Πρωτόκλητος έχει άρρηκτα συνδεθεί με την πόλη μας, ώστε σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης, Χριστιανοί και μη, σταν ακούουν το όνομα της πόλεως μας, αμέσως σκέπτονται τον Άγιο Απόστολο Ανδρέα, και όταν μιλούν για τον Άγιο Ανδρέα αυτόματα

ο νούς τους πηγαίνει στην Πάτρα. Δεν είναι δυνατόν, ως αντιλαμβάνεσθε, να υπάρξη η Πάτρα χωρίς τον Άγιο Ανδρέα.

Γ' αυτό και κατά την ομιλία μας στην Πλατεία Τριών Συμμάχων την παρελθόντα Κυριακή, ενώπιον χιλιάδων Λαού, είπαμε ότι τίποτε δεν πρέπει να μας φοβίζη, τίποτε δεν πρέπει να σκιάζη την χαρά μας και την ελπίδα μας. Καμμία δυσκολία δεν πρέπει και δεν μπορεί να ανακόψῃ την αισιόδοξη πορεία μας. Γ' αυτό επονίσαμε, ότι δεν πρέπει να σκύψωμε το κεφάλι μπροστά στις όποιες δυσχέρειες της ζωής και τα προβλήματα που μας ταλανίζουν, ιδιαίτερα στις ημέρες μας. Γ' αυτό διεκρήζαμε, ότι δεν πρέπει να λυγίσωμε μπροστά στην οικονομική ανέχεια, στην ανεργία και τόσες άλλες καταστάσεις που έρχονται καθημερινά να τσακίσουν την ικμάδα της ζωής μας, κυρίως των νέων ανθρώπων. Όλα αυτά θα περάσουν, αρκεί να μη χάσωμε την βαθεία μας πίστη στον Θεό, την κοινωνία μας με την Αγία Του Εκκλησία και την ωραία μυστική, δική μας, ξεχωριστή, μοναδική θα έλεγα, επικοινωνία με τον Άγιο Απόστολο Ανδρέα.

Αν έχωμε, αδελφοί μου, τον κόσμον όλο και μας λείπη η κοινωνία με τον Θεό και τον Άγιο μας, τότε ουδέν έχομε και εις μάτην κοπιώμεν. Αν όμως έχωμε ζωντανή την σχέση με τον Κύριο μας και τον Άγιο Γέροντα μας, φρουρό και προστάτη μας, τον Απόστολο Ανδρέα, τότε όλα τα έχομε.

Μέσα από αυτή την αναφορά μου επιθυμώ να εκφράσω τις θερμότερες ευχαριστίες μου προς όλους, όσοι με την παρουσία τους και την ευλάβειά τους επίμησαν και εφέτος τον Άγιο Απόστολο Ανδρέα, κατά τον λαμπρό εορτασμό της επανακομιδής της τιμής και χαριτοβρύτου Κάρας του στην Πάτρα.

Τούς Σεβασμιωτάτους Αρχιερείς, πρ. Αυλώνας κ. Χριστόδουλο, Ιερισσού, Αρδαμερίου και Αγίου Όρους κ. Θεόκλητο και τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Διαυλείας κ. Γαβριήλ, οι οποίοι εν χαρά και αγαλλίσει έσπευσαν, προκειμένου να συνεορτάσουν μαζί μας επί τη πανευφροσύνων πανηγύρει προς τιμήν του Αγίου Απόστολου Ανδρέου.

Τον Ιερό Κλήρο της Ιεράς Μητροπόλεως μας, τους ακαμάτους αυτούς αγωνιστάς υπέρ της ευσεβείας, τους Άρχοντες του τόπου μας, τα Στρατιωτικά σώματα και τα σώματα Ασφαλείας, τους Εκπαιδευτικούς και τους Μαθητάς, τα Μ.Μ.Ε., τον Ερυθρό Σταυρό και συνελόντ' ειπείν άπαντα τον φιλόθεο και φιλάγιο Πατραικό Λαό, ο οποίος χαρακτηρίζεται για την πνευματική του καλλιέργεια, την ευλάβειά του και κυρίως για την τιμή προς τον Άγιο Απόστολο Ανδρέα.

Αδελφοί μου, σας επαινώ μέσα από την καρδιά μου για την αγάπη σας προς τον Θεό και την αφοσίωσή σας στην Αγία μας Εκκλησία· για την πληθωρική παρουσία σας στην λατρευτική της ζωή· για την συμμετοχή σας σε όλες τις εκδηλώσεις της τοπικής μας Εκκλησίας· για την προσφορά της αγάπης σας προς τους εμπεριστάτους αδελφούς μας· για την πηγαία καλοσύνη σας και τον σεβασμό σας προς οι, τι ειρό και όσιο της Εκκλησίας και του Γένους μας.

Συνεχίστε να πορεύεσθε με πίστη στον Θεό, με εμπιστοσύνη στην Αγία μας Εκκλησία, με αγώνα εναντίον της φθοράς και των πολυτρόπων παθών και με την βεβαίοτητα ότι ο Άγιος Ανδρέας ουδέποτε θα μας εγκαταλείψῃ.

Εύχομαι Κύριος ο Θεός, διά πρεσβειών του Πρωτοκλήτου των Αποστόλων, να σας χαρίζη αντί των φθαρτών τα άφθαρτα, αντί των επιγείων τα ουράνια, αντί των προσκαίρων τα αιωνία.

Σας ασπάζομαι όλους με αγάπη πατρική.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΑΤΡΩΝ
ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΕΙΡΗΝΗΣ
ΡΙΓΑΝΟΚΑΜΠΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ
11ης ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΕΠΑΝΑΚΟΜΙΔΗΣ
ΤΙΜΙΑΣ ΚΑΡΑΣ ΑΓΙΑΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Επί τη ενδεκάτη επετείω της Επανακομιδής της Τίμιας Κάρας της Αγίας ενδόξου Μεγαλομάρτυρος Ειρήνης, από την Γαλλική Μονή «Hautecombe» στην πόλη και την περιοχή όπου εφυλάσσετο, ο φερώνυμος Ιερός Ναός Αγίας Ειρήνης Ριγανοκάμπου Πατρών θα εορτάσει μετά πάσης θρησκευτικής λαμπτρότητος. Οι εορταστικές ακολουθίες θα πραγματοποιηθούν ως εξής:

ΣΑΒΒΑΤΟ 5 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
6.00 μ.μ. Μέγας Πανηγυρικός Ε-

σπερινός μετά αρτοκλασίας στον οποίον θα χοροστατήσει και θα ομιλήσει ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης π. Νεκτάριος Κωτσάκης καθηγούμ